

« 11 » декабрь 20 19 у.

№ 981

Toshkent sh.

**Ўзбекистон Республикаси ҳудудидаги сув объектларининг
сувни муҳофаза қилиш ва санитария-муҳофаза зоналарини
белгилаш тартиби тўғрисидаги низомни тасдиқлаш ҳақида**

Дарёлар, сойлар, сув омборлари ва бошқа сув ҳавзалари, сув хўжалиги объектлари ҳамда бошқа барча сув манбаларини саноат, курилиш, транспорт, қишлоқ хўжалиги ва бошқа объектларнинг заарли таъсиридан муҳофаза қилишни кучайтириш мақсадида Вазирлар Маҳкамаси қарор қилади:

1. Куйидагилар:

Ўзбекистон Республикаси ҳудудидаги сув объектларининг сувни муҳофаза қилиш ва санитария-муҳофаза зоналарини белгилаш тартиби тўғрисидаги низом 1- иловага мувофиқ;

Ўзбекистон Республикаси ҳудудидаги сув объектларининг сувни муҳофаза қилиш ва санитария-муҳофаза зоналарини белгилаш ишларини амалга ошириш бўйича қўшимча чора-тадбирлар 2-иловага мувофиқ тасдиқлансан.

2. Ўзбекистон Республикаси Сув хўжалиги вазирлиги, Экология ва атроф муҳитни муҳофаза қилиш давлат қўмитаси, манфаатдор вазирлик ва идоралар, Коралпогистон Республикаси Вазирлар Кенгаши ва вилоятлар ҳокимлеклари тегишли сув объектларининг сувни муҳофаза қилиш ва санитария-муҳофаза зоналарини белгилаш ишларини уларнинг устиворлигидан келиб чишиб ўз маблағлари хисобидан амалга оширилишини таъминласинлар.

3. Ўзбекистон Республикаси Сув хўжалиги вазирлиги, Экология ва атроф-муҳитни муҳофаза қилиш давлат қўмитаси, манфаатдор вазирлик ва идоралар билан биргаликда ўzlari қабул қилган норматив-хукукий хужжатларни бир ой муддатда ушбу қарорга мувофиқлаштирасин.

4. Ўзбекистон Республикаси Ҳукуматининг 3-иловага мувофиқ айrim қарорлари ўз кучини йўқотган деб хисоблансан.

5. Мазкур қарорнинг бажарилишини назорат қилиш Ўзбекистон Республикаси Баш вазирининг биринчи ўринbosари – транспорт вазири А.Ж. Раматов, Ўзбекистон Республикаси Баш вазирининг аграр ва озиқ-овқат соҳаларини ривожлантириш масалалари бўйича маслаҳатчиси А.Д. Вахабов ҳамда Ўзбекистон Республикаси Экология ва атроф-муҳитни муҳофаза қилиш давлат қўмитаси раиси Б.Т. Кўчқоров зиммасига юклансин.

Ўзбекистон Республикасининг
Бош вазири

А. Арипов

Вазирлар Маҳкамасининг
2019 йил “Г” декабрдаги 98-сон қарорига
1-илова

**Ўзбекистон Республикаси ҳудудидаги сув объектларининг
сувни муҳофаза қилиш ва санитария-муҳофаза зоналарини
белгилаш тартиби түғрисида
НИЗОМ**

1- боб. Умумий қоидалар

1. Ушбу Низом Ўзбекистон Республикаси ҳудудидаги сув объектларининг сувни муҳофаза қилиш ва санитария-муҳофаза зоналарини белгилаш тартибини, шунингдек, сув ресурсларининг ифлосланиши, булғаниши ва танқислигининг олдини олиш, сув объектларидан самарали фойдаланиш ва сув ресурсларини оқилона бошқариш учун ушбу зоналарда хўжалик фаолиятини юритиш режимини белгилайди.

2. Ушбу Низомда қуйидаги асосий тушунчалар қўлланилади:

сув объекти – сувлар доимий равишда ёки вақтинча тўпланадиган ва сув режимининг ўзига хос шакллари ва белгилари бўлган табиий (жилғалар, сойлар ва дарёлар) ҳамда сунъий (очик ва ёпик каналлар, шунингдек, коллектор-дренаж тармоқлари) сув оқимлари, табиий (қўллар, денгизлар, ер ости сувли қатламлар) ва сунъий (сув омборлари, сел сувлари тўпланадиган жойлар, ҳовузлар ва бошқалар) сув ҳавзалари, шунингдек, булоқлар ва бошқа объектлар;

сув хўжалиги объекти – сув ресурсларини тўплаш, бошқариш, етказиб бериш, улардан фойдаланиш, уларни истеъмол қилиш, ажратиб бериш ва муҳофаза қилиш мақсадида сув хўжалиги фаолияти амалга ошириладиган сув объекти;

хўжалик-ичимлик сув таъминоти тизими – жисмоний ва юридик шахсларнинг хўжалик-ичимлик эҳтиёжлари учун сувни манбадан олиш, тозалаш, заарсизлантириш, узатиш ва сақлаш иншоотлари ҳамда сувни етказиб берувчи ёпик қувурли тармоқлардан иборат сув хўжалиги иншоотлар комплекси;

сув сатҳи чизиги – сув сатхининг сув объекти ўзани (қирғоқ) билан кесишган чизиги;

сув объектларини муҳофаза қилиш – сув объектларини сақлаш ва тиклашга қаратилган чора-тадбирлар тизими;

сувни муҳофаза қилиш зonasи – санитария ҳолатини зарур даражада сақлаш, сувнинг ифлосланиши ва булғанишининг ҳамда сув объектларини тупроқ эрозияси маҳсулотлари билан лойқа босишининг олдини олиш, шунингдек, кулай сув режимини ташкил этиш ва ушлаб туриш мақсадида маҳсус фойдаланиш режими ва хўжалик фаолияти

юритиш ўрнатиладиган сув объектларининг ўзанлари ёки атрофига туташ табиий худуд;

сув фонди ерлари - сув объектлари, сув хўжалиги иншоотлари эгаллаган ерлар ва сув объектларининг қирғоклари бўйлаб ажратилган минтақадаги ерлар;

соҳил бўйи минтақаси – табиий ер усти сув объектлари, шунингдек, фойдаланилаётган, лойиҳалаштирилаётган, қурилаётган ва реконструкция қилинаётган сув хўжалиги объектларининг сувни муҳофаза қилиш зонаси доирасида сув обьекти бўйлаб ёки унинг атрофида сув хўжалиги обьектларидан фойдаланиш, уларни реконструкция қилиш, таъмирлаш ва тиклаш ҳамда сув ресурсларини оқилона бошқариш ва ҳисобини юритиш учун қатъий режим ўрнатиладиган табиий худуд;

санитария-муҳофаза зонаси – ичимлик, майший ва даволаш-соғломлаштириш мақсадлари учун фойдаланилаётган, лойиҳалаштирилаётган, қурилаётган ва реконструкция қилинаётган сув обьектларига туташ, режим асосида муҳофаза этиладиган, уларни санитария-эпидемиологик жиҳатидан ишончлилигини таъминлаш мақсадида ташкил қилинадиган табиий худуд;

санитария-химоя минтақаси – фойдаланилаётган, лойиҳалаштирилаётган, қурилаётган ва реконструкция қилинаётган хўжалик-ичимлик сув таъминоти тизими, шунингдек, минерал сувлар ва бошқа даволаш воситалари манбаларининг санитария-муҳофаза зонаси ичида улардан фойдаланиш, уларни реконструкция қилиш, таъмирлаш ва тиклаш ҳамда хўжалик-ичимлик сувини оқилона бошқариш, ҳисобини юритиш учун қатъий режимда ташкил қилинадиган табиий худуд;

ер усти ва ер ости сувларининг ҳосил бўлиш зоналари – дарёларнинг уваларида, ёйилма конусларда, тоғ ёнбағирларининг этакларида ташкил қилинадиган ва муҳофаза этиладиган табиий худудлар;

балиқ хўжалиги зоналари – сув обьектларини ёки уларнинг қисмларини ўз ичига оладиган, ноёб ва йўқолиб кетиш хавфи остида турган балиқлар ва бошқа сув организмлари турларини сақлаб қолиш, такрор кўпайтириш ва тиклаш учун, шунингдек, балиқ хўжалиги эҳтиёжлари учун фойдаланиладиган ва муҳофаза этиладиган табиий худудлар.

3. Сув обьектларининг булғаниши, ифлосланиши, қуриб қолиши ва тупроқ эрозияси маҳсулотлари билан лойқа босишининг олдини олиш ҳамда уларни бартараф этиш, шунингдек, кулай сув режимини сақлаш, сув обьектларидан фойдаланиш, уларни реконструкция қилиш ҳамда таъмирлаш ва тиклаш ишларини олиб бориш учун нормал шарт-шароит яратиш мақсадида қонун хужжатларига мувофиқ сув обьектларининг сувни муҳофаза қилиш зоналари белгиланади ва улардан соҳил бўйи минтақалари учун ер майдонлари ажратилади.

4. Жисмоний ва юридик шахсларнинг хўжалик-ичимлик ва даволаш-соғломлаштириш эҳтиёjlари учун ишлатиладиган сувларни муҳофаза қилиш учун қонун хужжатларига мувофиқ сув объектларининг санитария-муҳофаза зоналари белгиланади ва улардан санитария-химоя минтақалари учун ер майдонлари ажратилади.

5. Соҳил бўйи минтақалари ва санитария-муҳофаза зоналари биринчи минтақаларининг ерлари маҳаллий ижро этувчи ҳокимият органлари ёки Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг қарорлари билан хўжалик фаолиятидан олиб қўйилади ҳамда улардан нормал фойдаланиш учун зарур бўлган табиатни муҳофаза қилиш, сув хўжалиги объектларидан фойдаланиш, уларни реконструкция қилиш, таъмирлаш ва тиклаш ҳамда сув ресурсларини оқилона бошқариш, ҳисобини юритиш ва бошқа тадбирлар ўтказилишини амалга оширишни таъминлаш мақсадида мансублигига кўра ташкилотларга қонун хужжатларида белгиланган тартибда берилади.

Табиий сув объектлари бўйича бундай ерлар маҳаллий ижро этувчи ҳокимият органлари тасарруфидаги бўлади.

2-боб. Сув объектларининг сувни муҳофаза қилиш ва санитария-муҳофаза зоналарини ташкил қилиш

6. Сув объектларининг сувни муҳофаза қилиш зоналари ва соҳил бўйи минтақалари, шунингдек, санитария-муҳофаза зоналари ва санитария-химоя минтақалари лойиҳалар асосида экология ва атроф-муҳитни муҳофаза қилиш ҳамда давлат геология ва минерал ресурслар органлари, шунингдек, сув хўжалиги объектларидан фойдаланувчи ташкилотларнинг таклифлари бўйича белгиланади.

7. Сувни муҳофаза қилиш зоналарини белгилаш, улардан соҳил бўйи минтақаларини ажратиш, шунингдек, санитария-муҳофаза зоналарини белгилаш ва улардан санитария-химоя минтақаларини ажратиш бўйича лойиҳалар (кейинги ўринда лойиҳалар деб аталади):

табиий сув объектлари бўйича – алоҳида ҳар бир шундай сув обьекти бўйича;

сув хўжалиги объектлари бўйича – уларни куриш, реконструкция қилиш, таъмирлаш ва тиклаш лойиҳалари таркибида ёки алоҳида ишлаб чиқилади.

8. Куйидагилар лойиҳаларни ишлаб чиқиш бўйича буюртмачилар ҳисобланади:

табиий ер усти сув объектлари бўйича – экология ва атроф-муҳитни муҳофаза қилиш органлари;

табиий ер ости сув объектлари бўйича – геология ва минерал ресурслар органлари;

сув хўжалиги объектларини қуриш, реконструкция қилиш, таъмирлаш ва тиклаш лойиҳалари таркибида ишлаб чиқилганда – ушбу лойиҳаларнинг ихтисослашган буюртмачи ташкилотлари;

сув хўжалиги объектлари бўйича алоҳида ишлаб чиқилганда – улардан фойдаланувчи ташкилотлар.

9. Лойиҳалар Ўзбекистон Республикаси Ер ресурслари, геодезия, картография ва давлат кадастри давлат қўмитасининг “Ўздаверлойиҳа” давлат илмий лойиҳалаш институти (кейинги ўринларда “Ўздаверлойиҳа” лойиҳалаш институти деб аталади) томонидан, заруратга кўра, бошқа лойиҳа ташкилотларини жалб қилган ҳолда ишлаб чиқилади.

10. Лойиҳалар дала тадқиқотлари ва топографик изланишлар, гидрологик, гидрогеологик, мухандислик-геологик, санитария-эпидемиологик, агротехник, тупроқ ва геоботаник маълумотлар, мураккаб геологик ва гидрогеологик шароитли сув объектлари бўйича эса қўшимча илмий-тадқиқот ишлари ҳамда мазкур низом талаблари асосида ишлаб чиқилади ва белгиланган тартибда экспертизадан ўтказилади.

11. Сувни муҳофаза қилиш зоналари ва соҳил бўйи минтақалари, шунингдек, санитария-муҳофаза зоналари ва санитария-ҳимоя минтақаларининг худудларини белгилаш ва ажратиш ишлари буюртмачиларнинг лойиҳа хужжатлари асосидаги таклифларига биноан:

туман ва вилоят аҳамиятига эга бўлган сув объектлари бўйича – маҳаллий ижро этувчи ҳокимиёт органларининг;

трансчегарашиб, вилоятлараро ва алоҳида аҳамиятга эга бўлган сув объектлари, шунингдек, республика аҳамиятига эга бўлган курортлар ва санаторийларнинг минерал сув манбалари ҳамда бошқа даволаш воситалари бўйича – Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг қарорлари билан ташкил этилади.

12. Сув объектларида сувни муҳофаза қилиш ва санитария-муҳофаза зоналарини белгилаш ҳамда ажратиш ишлари куйидаги кетма-кетликда амалга оширилади:

а) буюртмачи ташкилот томонидан:

сув объектларининг сувни муҳофаза қилиш ва санитария-муҳофаза зоналарини белгилаш учун дастлаб тегишлича экология ва атроф-муҳитни муҳофаза қилиш органлари, сув хўжалиги органлари, давлат санитария назорати органлари, геология ва минерал ресурслар органлари ҳамда “Ўздавергеодезкадастр” қўмитаси органларининг тақдимномасини (хулосасини) олиш таъминланади;

“Ўздаверлойиҳа” лойиҳалаш институтини шартнома асосида жалб қилган ҳолда сувни муҳофаза қилиш ва санитария-муҳофаза зоналарини белгилаш бўйича лойиҳани белгиланган тартибда ишлаб чиқиш ташкил этилади;

лойиха экология ва атроф-муҳитни муҳофаза қилиш органлари, давлат санитария назорати органлари (суви хўжалик-ичимлик ва даволаш-соғломлаштириш мақсадларида ишлатиладиган сув объектлари бўйича), геология ва минерал ресурслар органлари (табиий ер ости сув объектлари бўйича), сув хўжалиги органлари (ер усти сув объектлари бўйича), шунингдек, манфаатдор бошқа ташкилотлардан белгиланган тартибда экспертизадан ўтказилади;

сувни муҳофаза қилиш ва санитария-муҳофаза зоналарини белгилаш ва ажратиш бўйича таклифлар тайёрланади ҳамда белгиланган тартибда тегишлича маҳаллий ижро этувчи ҳокимият органларига ёки Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасига тақдим қилинади;

б) буюртмачилар томонидан сувни муҳофаза қилиш ва санитария-муҳофаза зоналарини белгилаш ва ажратиш бўйича киритилган таклифлар тегишлича маҳаллий ижро этувчи ҳокимият органлари ҳамда Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси томонидан белгиланган тартибда кўриб чиқилади ва тегишли қарор қабул қилинади.

13. Сувни муҳофаза қилиш зонасига киритилган ерлар, дарёлар, куримайдиган сойлар, сув омборлари ва бошқа сув ҳавзалари, каналлар, суғориш ва коллектор-дренаж тармоқлари ҳамда бошқа сув хўжалиги объектларининг соҳил бўйи, шунингдек, хўжалик-ичимлик сув таъминоти ва минерал сув манбаларининг санитария-муҳофаза зоналари биринчи минтақасидан ташқари ерлар, фермер хўжаликлари ва бошқа ташкилотлар ҳамда фуқаролардан олиб кўйилмайди ва ушбу Низом талабларига риоя қилинган ҳолда улар томонидан фойдаланилиши мумкин.

14. Буюртмачи ташкилотлар томонидан белгиланган тартибда муҳандислик, ирригация-мелиорация, санитария-техник ва бошқа сув муҳофаза тадбирлари режалаштирилади ва амалга оширилади.

3-боб. Сув омборлари ва бошқа сув ҳавзаларининг сувни муҳофаза қилиш зоналарини ва соҳил бўйи минтақаларини белгилаш

15. Сув омборлари ва бошқа сув ҳавзаларининг сувни муҳофаза қилиш зоналари уларнинг бутун периметри бўйича белгиланади ва уларнинг доирасида соҳил бўйи минтақалари ажратилади.

Сув омборлари ва бошқа сув ҳавзаларининг сувни муҳофаза қилиш зонаси таркибига қуйидагилар киради:

соҳилнинг 50 йил ичida ювилиши (емирилиши) башорат қилинадиган зона (янги курилиш чегараланган зона);

сойлик, жарлик, соҳил бўйи қияликлари, қиялиги 5 градусдан кўп бўлган ва нураган ерларни ўз ичига оловучи эрозия жиҳатдан актив зоналар, сув омборлари ва бошқа сув ҳавзаларига бевосита туташиб кетадиган силжувчи ер участкалар;

сув омборлари ва бошқа сув ҳавзалари сув сатҳининг максимал даражага кўтарилиши шароитида вактинча сув босган зоналар;

доимий сув босган зоналар;

сув омборлари ва бошқа сув ҳавзаларининг соҳилларидағи ихота дараҳтзорлари.

16. Сувни муҳофаза қилиш зонасининг чегаралари жойнинг ўзига хос хусусиятлари эътиборга олинган ҳолда, мұваққат сув оқимларининг табиий ва сунъий сув айриғичлари, дарё водийси, йўл-транспорт тармоқлари ва бошқа муҳандислик иншоотлари четларига мос тушган тарзда белгиланади.

17. Сув омборлари сифимларининг сувни муҳофаза қилиш зонаси ички чегараси сувнинг нормал кўтарилган сув сатҳи чизигидан, бошқа сув ҳавзалариники эса ўртacha кўп йиллик сув сатҳи чизигидан белгиланади.

Сув омборлари тўғони, сув олиш ва сув чиқариш ҳамда бошқа иншоотлари сувни муҳофаза қилиш зонасининг ички чегараси уларнинг энг чекка контурларида (чегаралари) белгиланади.

18. Сувни муҳофаза қилиш зоналарининг кенглиги сув омборлари ва бошқа сув ҳавзаларининг вазифасидан, уларга туташ ерларнинг хусусиятлари ҳамда улардан хўжалик мақсадларида фойдаланиш шароитлари, шунингдек, жойнинг рельефидан келиб чиқсан ҳолда, куйидагича бўлиши мумкин:

катта сув омборлари ва бошқа сув ҳавзалари (сигими 1,1 млрд. куб метрдан 10 млрд. куб метргача бўлган) атрофида – 200-250 метр;

ўртacha сув омборлари ва бошқа сув ҳавзалари (сигими 0,6 дан 1 млрд. куб метргача бўлган) атрофида – 150-200 метр;

кичик сув омборлари ва бошқа сув ҳавзалари (сигими 0,2 дан 0,5 млрд. куб метргача бўлган) атрофида – 100-150 метр;

жуда кичик сув омборлари ва бошқа сув ҳавзалари (сигими 0,1 млрд. куб метрдан кам бўлган) атрофида – 50-100 метр.

Сув омборлари ва бошқа сув ҳавзаларининг сувни муҳофаза қилиш зоналарини белгилаш бўйича лойиҳаларни ишлаб чиқишида жойлардаги ҳақиқий ҳолатни тўлиқ ўргангандан ҳолда сувни муҳофаза қилиш зоналари кенглигининг юқори чегарасига аниқлик киритилиши мумкин. Бунда сувни муҳофаза қилиш зоналари кенглигининг пастки чегарасини камайтирилишига йўл қўйилмайди.

19. Сув обьектларида балиқ хўжалиги зоналари экология ва атроф-муҳитни муҳофаза қилиш, қишлоқ хўжалиги, сув хўжалиги ва ветеринария органларининг тақдимномасига биноан белгиланган тартибда ташкил этилади.

Балиқчилик хўжаликлари сунъий сув ҳавзаларида сувни муҳофаза қилиш зонасининг кенглиги экология ва атроф-муҳитни муҳофаза қилиш, қирғоқларни мустаҳкамлаш ва ҳимоя қилиш талаблари эътиборга олинган

холда, алоҳида ишлаб чиқиладиган лойиҳалар асосида белгиланади.

Балиқ хўжаликлари зоналарида балиқлар ва бошқа сув организмларининг сақлаб қолиниши, такрор қўпайтирилиши ва тикланишига хавф соладиган ҳар қандай фаолият тақиқланади.

Балиқчилик аҳамиятига эга бўлган сув ҳавзаларида (сув омборларида) хўжалик фаолияти сув ҳавзасидан (сув омборидан) фойдаланиш бўйича белгиланган тартибларга риоя қилиш ва ўз фаолиятини таъминлаш учун маблағлар жалб қилиш кафолатланган тарзда сув ҳавзаси эгаси (сув омбори) ва фойдаланувчи ўртасида шартнома тузиш асосида амалга оширилади.

Қишлоқ хўжалиги ва ўрмон хўжалиги ташкилотларининг ерларида жойлашган кичик сув ҳавзалари (сув омборлари) атрофидаги сувни муҳофаза қилиш зоналари жойнинг хусусиятидан келиб чиқиб белгиланади ва улардан санитария талабларига риоя қилинган ҳолда фойдаланилади.

20. Сув омборлари ва бошқа сув ҳавзаларининг соҳил бўйи минтақасида хўжалик фаолияти қатъий белгиланган режимда юритилади.

Соҳил бўйи минтақаси таркибига сувни муҳофаза қилиш зonasи чегарасидаги чўмилиш жойлари, туристлар учун томоша майдонлари, қирғоқ камарлари, тупроқ силжиши хавфи бўлган ва нурашга мойил худудлар киради.

21. Сув омборлари ва бошқа сув ҳавзаларининг соҳил бўйи минтақаларининг энг кам ўлчамлари сув сифими ҳисобга олинган ҳолда, уларга туташ ерларнинг (хайдаладиган ерлар, пичанзор ва бошқалар) турига ва қияликларнинг тикилигига боғлиқ равишда, сув омборлари ва бошқа сув ҳавзаларидан ишончли фойдаланиш талабларидан келиб чиқиб белгиланади.

Соҳил бўйи минтақаларининг энг кичик кенглиги ҳайдаладиган ерлар ва кўп йиллик дараҳтзорлар, ўрмонлар ҳамда бутазорларда:

соҳил нишаблиги 3 градусгача бўлганда – 35-55 метр;

соҳил нишаблиги 3 градусдан 8 градусгача бўлганда – 55-100 метр кенгликда белгиланади.

Соҳил нишаблиги 8 градусдан юқори бўлган ҳолларда соҳил бўйи минтақасининг кенглиги ҳар бир ҳолат учун алоҳида белгиланади.

Сув омборлари ва бошқа сув ҳавзаларининг соҳил бўйи минтақаларини белгилаш бўйича лойиҳаларни ишлаб чиқишида жойлардаги ҳақиқий ҳолатни тўлиқ ўрганган ҳолда соҳил бўйи минтақалари кенглигининг юқори чегарасига аниқлик киритилиши мумкин. Бунда соҳил бўйи минтақалари кенглигининг пастки чегарасини камайтирилишига йўл қўйилмайди.

Барча ҳолатларда, соҳил бўйи минтақасининг ташки чегараси сув омборлари ва бошқа сув ҳавзаларининг тегишли сув сатҳи чизигидан бошлаб 20 метрдан кам бўлмаган кенглиқда белгиланади.

22. Сув омборлари ва бошқа сув ҳавзаларининг ювиладиган участкаларида соҳил бўйи минтақасининг энг кам кенглиги қирғоқнинг 5-10 йилда башорат қилинадиган чекиниши миқдори ҳисобга олинган ҳолда кўпайтирилиши керак.

23. Аҳоли пунктлари доирасида сув омборлари ва бошқа сув ҳавзалари соҳил бўйи минтақаларининг ўлчамлари экология ва атроф-мухитни муҳофаза қилиш, давлат санитария назорати органлари, шунингдек, фавқулодда вазиятлар, қурилиш, сув хўжалиги, “Ўздавергеодезкадастр” кўмитаси ва тегишлилиги бўйича бошқа органлар билан келишилган ҳолда аниқ шароитлардан келиб чиқиб белгиланади.

24. Балиқчилик хўжалиги аҳамиятига эга бўлган сув объектлари учун сувни муҳофаза қилиш зонасининг кенглиги ветеринария, экология ва атроф-мухитни муҳофаза қилиш, шунингдек, сув хўжалиги органлари ўртасида келишилади ҳамда кирғоқни мустаҳкамлаш, қирғоқни ҳимоя қилиш ва экология талабларини бузмаслик кафолатланган ҳолда ўрнатилган тартибда белгиланади.

25. Агар ушбу Низомнинг 21-23 бандларига мувофиқ белгиланган соҳил бўйи минтақасининг ташки чегараси сув омбори ва бошқа сув ҳавзаси учун ажратилган сув фонди ерининг чегарасига нисбатан қирғоққа яқин бўлса, соҳил бўйи минтақаси ажратилган сув фонди ерининг чегараси бўйича белгиланади, агар ажратилган ердан нарида бўлса, соҳил бўйи минтақасининг чегараси ажратилган сув фонди ери доирасидан ташқарига чиқиши мумкин.

4-боб. Дарё ва қуримайдиган сойларининг сувни муҳофаза қилиш зонасини ва соҳил бўйи минтақасини белгилаш

26. Сувни муҳофаза қилиш зоналари улар эгаллаган худудлар кимга тегишли ва ким томонидан фойдаланишидан қатъи назар, доимий ёки вақтинчалик оқимга эга бўлган барча дарёлар ва қуримайдиган сойлар бўйлаб белгиланади.

27. Сувни муҳофаза қилиш зонасига қайирлар, ер ости сувлари сизиб чиқкан ер участкалари, тошқин пайтида сув босадиган ер участкалари, қайир юқорисидаги бирламчи террасалар, ўзак қирғоқларининг четлари ва тик қияликлари, дарё водийсига тўғридан-тўғри тушувчи жарликлар, кўчкили ер участкалари, қирғоқларнинг ювилган участкалари киради.

28. Дарёларнинг сувни муҳофаза қилиш зоналарининг ички чегаралари ўртача кўп йиллик сув сатҳи чизигидан бошлаб қабул қилинади.

29. Дарёлар ва қуrimайдиган сойларнинг сувни муҳофаза қилиш зоналарининг кенглиги геоморфологик, гидрогеологик шароитлар ҳисобга олинган ҳолда, туташ ерлардан фойдаланиш хусусиятига ҳамда ўртача кўп йиллик сув сарфига кўра қуйидаги ўлчамда қабул килиниши мумкин:

йирик дарёларда (сув сарфи секундига 100 куб метрдан ортиқ) – 300-500 метр;

ўртача дарёларда (сув сарфи секундига 5 куб метрдан 100 куб метргача) – 100-300 метр;

кичик дарёларда (сув сарфи секундига 2 куб метрдан 5 куб метргача) – 50-100 метр;

жуда кичик дарёларда (сув сарфи секундига 2 куб метргача бўлган қуrimайдиган сойлар) – 35-50 метр.

Сувни муҳофаза қилиш зонасининг кенглиги дарёнинг бутун узунлиги бўйлаб, унинг ҳар бир бўлагида сув сарфига боғлиқ равишда белгиланади.

Дарёлар ва қуrimайдиган сойларнинг сувни муҳофаза қилиш зоналарини белгилаш бўйича лойиҳаларни ишлаб чиқиша жойлардаги ҳақиқий ҳолатни тўлик ўргангандан ҳолда, сувни муҳофаза қилиш зоналари кенглигининг юқори чегарасига аниқлик киритилиши мумкин. Бунда сувни муҳофаза қилиш зоналари кенглигининг пастки чегарасини камайтирилишига йўл қўйилмайди.

30. Дарё ва қуrimайдиган сойларнинг сувни муҳофаза қилиш зонаси доирасида соҳил бўйи минтақаси ажратиб кўрсатилади.

Бу минтақада хўжалик фаолияти юритиш ва ҳар қандай турдаги қурилиш ишлари тақиқланади, сув хўжалиги обьектларини қуриш бундан мустасно.

Дарё ва қуrimайдиган сойлар соҳил бўйи минтақасининг кенглиги ўртача кўп йиллик сув сатҳи чизигига кўра аниқланади ҳамда дарёларда уларга туташиб кетган экин майдонларига ва соҳил қиялигига, шунингдек, дарёларнинг сув сарфига боғлиқ равишда қуйидаги ўлчамда белгиланади:

хайдаладиган ерлар ва кўп йиллик дарахтзорлар эгаллаган майдонларда соҳил қиялиги 3 градусгача бўлса – 35-55 метр, 3 градусдан ортиқ бўлса – 55-100 метр;

пичанзор ва яйловларда соҳил қиялиги 3 градусгача бўлса – 25-35 метр, 3 градусдан ортиқ бўлса – 35-50 метр;

ўрмон ва дарахтзор-чангальзор майдонларда соҳил қиялиги 3 градусгача бўлса – 35-55 метр, 3 градусдан ортиқ бўлса – 55-100 метр.

Соҳил бўйи минтақасининг энг катта ўлчами емирилувчан (ювилувчан) тупроқларга тегишлидир.

Дарёлар ва куримайдиган сойларнинг соҳил бўйи минтақаларини белгилаш бўйича лойиҳаларни ишлаб чиқишида жойлардаги ҳақиқий ҳолатни тўлиқ ўргангандан ҳолда соҳил бўйи минтақалари кенглигининг юқори чегарасига аниқлик киритилиши мумкин. Бунда соҳил бўйи минтақалари кенглигининг пастки чегарасини камайтирилишига йўл қўйилмайди.

Тоғ дарёлари ва куримайдиган сойлар учун соҳил бўйи минтақа кенглиги ҳар бир аниқ ҳолатда туташган ерлардан фойдаланиш хусусияти ва уларнинг сув ҳолатига таъсиридан келиб чиқсан ҳолда белгиланади.

Ахоли пунктлари доирасида дарё ва куримайдиган сойларнинг соҳил бўйи минтақасининг ўлчамлари шаҳарсозлик бош режасини эътиборга олиб, экология ва атроф-муҳитни муҳофаза қилиш, давлат санитария назорати, фавқулодда вазиятлар, курилиш, сув хўжалиги, “Ўздавергеодезкадастр” қўмитаси ва тегишлилиги бўйича бошқа органлар, шунингдек, сув хўжалиги объектларидан фойдаланувчи ташкилотлар билан келишилган ҳолда, жойлардаги аниқ шароитлардан келиб чиқиб белгиланади.

5-боб. Каналлар, сувориш ва коллектор-дренаж тармоқларининг сувни муҳофаза қилиш зоналари ҳамда соҳил бўйи минтақаларини белгилаш

31. Сувнинг ҳолатига таъсир кўрсатишнинг олдини олиш мақсадида суви хўжалик-ичимлик ва даволаш-соғломлаштириш мақсадлари учун ишлатиладиган каналлар бўйлаб сувни муҳофаза қилиш зоналари белгиланади, улардан соҳил бўйи минтақалари ажратилади.

Суви хўжалик-ичимлик ва даволаш-соғломлаштириш мақсадлари учун ишлатиладиган каналларнинг сувни муҳофаза қилиш зоналари кенглиги геомоғологик, гидрогеологик шароитлар, уларга туташ ерлардан фойдаланиш хусусияти ҳисобга олинган ҳолда белгиланади ҳамда уларнинг нормал сув сатҳи чизигидан қўйидаги ўлчамларда қабул қилинади:

сув ўтказиш қобилияти секундига 50 дан 100 куб метргача бўлган каналлар учун – 50-70 метр;

сув ўтказиш қобилияти секундига 100 дан 150 куб метргача каналлар учун – 70-100 метр;

сув ўтказиш қобилияти секундига 150 куб метрдан ортиқ бўлган каналлар учун – 100-150 метр.

Суви хўжалик-ичимлик ва даволаш-соғломлаштириш мақсадларида ишлатиладиган каналлар бўйлаб сувни муҳофаза қилиш зоналарини белгилаш бўйича лойиҳаларни ишлаб чиқишида жойлардаги ҳақиқий ҳолатни тўлиқ ўргангандан ҳолда, сувни муҳофаза қилиш зоналари кенглигининг юқори чегарасига аниқлик киритилиши мумкин. Бунда

сувни муҳофаза қилиш зоналари кенглигининг пастки чегарасини камайтирилишига йўл қўйилмайди.

Ушбу минтақаларга насос станциялар, сув оловчи бошқа машина ва механизмлар ўрнатиш, сув олиш ва сув ташлаш иншоотларини қуриш фақат сув хўжалиги органлари, тозаланган оқава сувларини ташлаш ҳолатларида эса қўшимча равишда экология ва атроф-муҳитни муҳофаза қилиш, давлат санитария назорати органлари ҳамда улардан фойдаланувчи ташкилотларнинг рухсатномаси билан амалга оширилиши мумкин.

32. Суви суғориш ва техник эҳтиёжлар учун ишлатиладиган сув хўжалиги объектлари, жумладан каналлар, икки ва ундан ортиқ фермер хўжаликлари ва бошқа ташкилотларга хизмат кўрсатадиган суғориш тармоқлари, барча коллектор-дренаж тармоқлари бўйлаб, шунингдек, бошқа сув хўжалиги иншоотлари атрофларида улардан фойдаланиш, реконструкция қилиш, таъмирлаш ва тиклаш ҳамда сув ресурсларини оқилона бошқариш, ҳисобини юритиш ва бошқа тадбирлар ўтказилишини таъминлаш мақсадида фақат соҳил бўйи минтақалари белгиланади.

33. Соҳил бўйи минтақаларини белгилашда:

каналлар, суғориш ва коллектор-дренаж тармоқлари сувини ер усти сув оқимлари билан ифлосланишидан, уларнинг ўзанларини лойка босишдан, ён қияликлари (деворлари)нинг ювилиш ва ўпирилиш (кўчиш) жараёнидан, сувнинг ҳолатига таъсир этувчи бошқа ҳаракатлардан ҳимоя қилишни;

каналлар, суғориш ва коллектор-дренаж тармоқларидан фойдаланиш, уларни реконструкция қилиш, таъмирлаш ва тиклаш ҳамда сув ресурсларини оқилона бошқариш ва ҳисобини юритиш, ўзанларни тозалашда чиқсан тупроқларни жойлаштириш, шунингдек, шамол эрозиясига учраган ҳудудларда ихотазорлар ташкил қилишни назарда тутиш лозим.

Каналлар, суғориш ва коллектор-дренаж тармоқлари шаҳарлар, туманлар марказлари ва қишлоқ аҳоли пунктлари ичидан ўтган ҳолларда уларни реконструкция қилиш, таъмирлаш ва тиклаш ишларини амалга ошириш жараёнида чиқарилган тупроқлар ушбу ҳудудлардан техникалар ёрдамида чиқариб ташланади ҳамда тупроқ уюмларини жойлаштириш учун соҳил бўйи минтақасига қўшимча ер майдони ажратилмайди.

34. Соҳил бўйи минтақаларининг ички чегаралари каналлар, суғориш ва коллектор-дренаж тармоқларининг нормал сув сатҳи чизигидан бошлаб белгиланади. Ташқи чегараси эса улардан фойдаланиш, реконструкция қилиш, таъмирлаш ва тиклаш ишларини амалга ошириш, сув ресурсларини бошқариш ва ҳисобини юритиш учун автотранспорт, техника, машина ва механизмларнинг ҳаракатланишига йўл бўлишни, ўзанларни тозалашдан чиқадиган тупроқларни жойлаштириш ҳамда шамол эрозиясига қарши курашиш учун ихотазорларни барпо қилишни

эътиборга олган ҳолда, ажратилган ерларнинг чегарасига мувофиқ бўлиши лозим.

35. Соҳил бўйи минтақаси ҳамда каналлар, суғориш ва коллектор-дренаж тармоқлари, бошқа сув хўжалиги обьектлари учун ажратиладиган ер участкалари кенглиги уларнинг намунавий қирқимлари, шунингдек, қуриш, реконструкция қилиш, таъмирлаш ва тиклаш ишлари лойиҳаларига кўра ҳамда уларнинг ҳақиқий ҳолатини жойида ўрганганд ҳолда ер ажратишнинг амалдаги қоидаларига мувофиқ белгиланади.

Каналлар, суғориш ва коллектор-дренаж тармоқлари соҳил бўйи минтақаси кенглигининг энг кам ўлчами:

умумий чуқурлиги 0,75-2 м бўлган икки ва ундан ортиқ фермер хўжаликлари ва бошқа ташкилотларга хизмат кўрсатадиган суғориш тармоқлари нормал сув сатҳи чизиқлари бўйлаб камида 5 метр;

умумий чуқурлиги 2-5 метр бўлган каналлар ва коллектор-дренаж тармоқлари нормал сув сатҳи чизиқлари бўйлаб камида 6,5-9 метр;

умумий чуқурлиги 5-10 метр ва ундан ортиқ бўлган каналлар ва коллекторлар нормал сув сатҳи чизиқлари бўйлаб камида 9,5-12 метр белгиланади.

Каналлар, суғориш ва коллектор-дренаж тармоқлари соҳил бўйи минтақалари кенглигининг энг кам ўлчамлари уларнинг бўйида мавжуд бўлган ва янгидан жойлаштириладиган тупроқ уюмлари, шунингдек, ташкил қилинадиган ихотазорлар ва бошқа хусусиятларни эътиборга олиб соҳил бўйи минтақаларини белгилаш бўйича лойиҳаларни ишлаб чиқиша кўпайтирилиши ва аниқлик киритилиши мумкин. Бунда соҳил бўйи минтақалари кенглигининг пастки чегарасини камайтирилишига йўл кўйилмайди.

Темир-бетон лотокли суғориш тармоқларидан фойдаланиш, сувни бошқариш ва ҳисобини юритиш ҳамда уларни реконструкция қилиш, таъмирлаш ва тиклаш ишларини амалга ошириш учун бир тарафи бўйлаб 4,5 метр, иккинчи тараф бўйлаб эса 1 метр кенгликда соҳил бўйи минтақаси ажратилади.

36. Мураккаб геологик ва гидрогеологик ерлардан ўтувчи каналлар, суғориш ва коллектор-дренаж тармоқлари ҳамда бошқа сув хўжалиги обьектларининг соҳил бўйи минтақалари қўшимча илмий-тадқиқот ишлари асосида белгиланади.

37. Шаҳарлар, туманлар марказлари ва қишлоқ аҳоли пунктлари доираларида каналлар, суғориш ва коллектор-дренаж тармоқлари ҳамда бошқа сув хўжалиги обьектлари соҳил бўйи минтақаларининг ўлчамлари шаҳарсозлик бош режасини эътиборга олиб, атроф-муҳитни муҳофаза қилиш, давлат санитария назорати, фавқулодда вазиятлар, қурилиш, “Ўздавергедезкадастр” қўмитаси, сув хўжалиги ва тегишлилиги бўйича бошқа органлар, шунингдек, сув хўжалиги обьектларидан фойдаланувчи

ташкилотлар билан келишилган ҳолда, аниқ шароитлардан келиб чиқиб белгиланади.

38. Каналлар, сугориш ва коллектор-дренаж тармоқлари ҳамда бошқа сув хўжалиги обьектларининг соҳил бўйи минтақаларини белгилаш бўйича лойиҳа ҳужжатларида кўрсатилган ҳудудлар белгиланган тартибда тегишлича улардан фойдаланувчи сув хўжалиги ва бошқа ташкилотларга ҳамда сув истеъмолчилари уюшмаларига ажратиб берилади.

6-боб. Хўжалик-ичимлик сув таъминоти манбаларининг санитария-муҳофаза зоналарини белгилаш

39. Барча фойдаланилаётган, лойиҳалаштирилаётган, қурилаётган ва реконструкция қилинаётган хўжалик-ичимлик сув таъминоти тизимларининг санитария-эпидемиологик жиҳатидан ишончлилигини таъминлаш мақсадида сув манбаларининг ҳамда хўжалик-ичимлик сув таъминоти тизими иншоатларининг санитария-муҳофаза зонаси ва санитария-химоя минтақаси белгиланади.

Хўжалик-ичимлик сув таъминоти тизими обьектлари атрофида санитария-муҳофаза зоналари ва санитария-химоя минтақалари, минерал сувлар ва бошқа даволаш воситалари атрофида эса санитария-муҳофаза зоналари тегишлилиги бўйича белгиланади ва ажратилади.

40. Ер усти ва ер ости сув манбаларининг хўжалик-ичимлик сув таъминоти учун сув олиш жойларидаги санитария-муҳофаза зонаси уч минтақадан иборат:

биринчи минтақа – қатъий тартибли минтақа;

иккинчи ва учинчи минтақалар – хўжалик фаолияти чекланган тартибли минтақалар.

41. Хўжалик-ичимлик сув таъминоти ер усти манбаларининг санитария-муҳофаза зонаси биринчи минтақасининг чегаралари сув олиш жойларидан қуидагича масофада белгиланади:

а) дарё ва каналлар учун:

оқим бўйлаб юқорига – камида 200 метр;

оқим бўйлаб қўйига – камида 100 метр;

сув олиш жойига туташиб кетувчи соҳил бўйлаб ёз-куз ойларидаги сув сатҳи чизиги бўйича камида 100 метр;

қарама-қарши соҳил томон йўналишда:

дарё ва каналлар кенглиги 100 метрдан кам бўлганда – ёз-куз ойларидаги сув сатҳи чизигидан уларнинг ўзанлари бўйлаб 50 метр;

дарёлар ва каналлар кенглиги 100 метрдан кўп бўлганда – уларнинг ўзанлари бўйлаб кенглиги камида 100 метр минтака;

б) сув омборлари ва кўллар учун:

акватория бўйича барча йўналишларда – камида 100 метр;

сув олинадиган жойга туташиб кетувчи соҳил бўйича сув омборида – нормал кўтарилигдан сув сатҳи чизигидан, кўлда ёз-куз мавсумидаги сув сатҳи чизигидан камида 100 метр.

42. Хўжалик-ичимлик сув таъминоти ер усти манбаларининг санитария-мухофаза зонасининг иккинчи минтақаси чегаралари куйидагича белгиланади:

а) дарё ва каналлар учун:

оқим бўйлаб юқорига, шу жумладан ирмоклар, – дарё ва каналлар кенглиги ва узунлиги бўйича сув оқими ўртача тезлигидан ҳамда ёз-куз мавсумида сув сатҳининг ўртача ойлик сув сарфи 95 фоиз таъминланганда, сувнинг минтақа чегарасидан сув олиш жойигача оқиб келиш вақтидан келиб чиқкан ҳолда камида 3 сутка;

оқим бўйлаб қуйига – биринчи минтақа чегарасидан камида 250 метр;

ён томондаги чегаралар – ёз-куз мавсумидаги сув сатҳи чизигида текис рельефда 500 метр, тоғли рельефда – дарё ёки канал томонга қараган биринчи қияликнинг юқорисигача, лекин қиялама нишабликда 750 метрдан ва тик қияликда 1000 метрдан кўп бўлмаган;

б) сув омборлари ва кўллар учун:

акватория бўйлаб барча йўналишларда шамоллар сони сув олиш жойига томон 10 фоизгача бўлганда 3 километр масофагача, шамоллар сони 10 фоиздан ортиқ бўлганда 5 километргача;

ён томондаги чегаралар – сув омборида нормал кўтарилигдан сув сатҳи ва кўлда сувнинг ёз-куз мавсумидаги сув сатҳи чизигидан текис рельеф бўлганда 500 метр масофада, тоғлик рельефда – сув омбори ёки кўлга қараган биринчи қияликнинг юқорисигача, лекин ётиқроқ қияликда 750 метрдан ва тикроқ қияликда 1000 метрдан кўп бўлмаган.

43. Хўжалик-ичимлик сув таъминоти ер усти манбалари санитария-мухофаза зонасининг учинчи минтақаси чегаралари дарё ва каналлар оқими бўйлаб юқорига ва қуйига ёки иккинчи минтақа учун бўлганидек, сув омбори ва кўлларнинг акваторияси бўйлаб барча томонларга, ён томондаги чегаралар – сув айиргич бўйлаб, бироқ дарё ва каналлар ёки сув омборлари ва кўллардан 3-5 километрдан кўп бўлмаган масофада бўлиши керак.

44. Хўжалик-ичимлик сув таъминоти ер ости манбаи санитария-мухофаза зонасининг биринчи минтақаси чегаралари якка сув олиш жойидан (тик қудук, кон қудуғи, сув йиғгич) ёки гурухли сув олишда энг чеккадаги сув олиш иншоотидан бошлаб қуйидагича масофада белгиланиши керак:

мухофаза қилинган ер ости сувларидан фойдаланилганда – 30 метр;

етарлича мухофаза қилинмаган ер ости сувларидан фойдаланилганда – 50 метр;

инфилтрацион сув олиш жойларида сув манбанинг юзасидан камида 150 метр;

ўзан ости сув олиш жойларида ёки инфильтрацион сув олиш жойини таъминловчи участкада - ушбу Низомнинг 43-бандига мувоғиқ сув таъминоти ер усти манбанинг биринчи минтақаси зонасига ўхшаш;

ер ости сувлари захиралари ёпиқ типдаги инфильтрацион иншоотдан сунъий равишда тўлдирилганда – 50 метр, очиқ типда – 100 метр.

45. Хўжалик-ичимлик сув таъминоти ер ости манбаи санитария-муҳофаза зонаси иккинчи минтақасининг чегараси иқлим районларига ва микроб билан ифлосланишининг сув олиш жойига қадар 100 дан 300 суткагача силжиши ҳисобга олинган ҳолда муҳофазаланганлигига кўра белгиланади.

46. Ушбу зонанинг учинчи минтақа чегараси сувнинг кимёвий ифлосланиши сув олиш жойига силжиши вақтига кўра аниқланади. У сув олиш жойидан фойдаланишининг қабул қилинган муддатидан ортиқ бўлиши, лекин 25 йилдан кам бўлмаслиги керак.

Сув сақлайдиган қатламнинг инфильтрацион таъминот шароитида санитария-муҳофоза зонасининг иккинчи ва учинчи минтақаларини ушбу Низомнинг 42 ва 43-бандларига мувоғиқ сув таъминоти ер усти манбанинг иккинчи ва учинчи минтақалари чегараларига мутаносиб равишда қабул қилиш керак.

47. Хўжалик-ичимлик сув таъминоти тизими иншоотлари (насос станциялари, сувни тайёрлаш станциялари, сифимлар) санитария-муҳофаза зоналари биринчи минтақа чегарасидан ва унинг атрофида санитария-химоя минтақаси (кўриқлаш зонаси)дан иборат бўлиши керак.

48. Хўжалик-ичимлик сув таъминоти тизими иншоотлари худуди санитария-муҳофаза биринчи минтақасининг чегараси майдоннинг ўраб олинишига мос келади ва қўйидаги масофада бўлиши керак:

тоза сув сифимлари деворидан, фильтрлардан, контактли ёритгичлардан – камида 30 метр масофада;

қолган бошқа иншоотлардан ва хўжалик-ичимлик сув таъминоти тизимлари минорасидан камида 15 метр масофада.

49. Хўжалик-ичимлик сув таъминоти манбаи санитария-муҳофаза зонасининг иккинчи минтақаси ташқарисида жойлашган хўжалик-ичимлик сув таъминоти тизимлари иншоотларининг тўсиқлари атрофидаги санитария-химоя минтақаси камида 100 метр кенгликка эга бўлиши керак.

50. Хўжалик-ичимлик сув таъминоти тизими бўйлаб санитария-химоя минтақалари белгиланади, уларнинг кенглиги энг чеккадаги сув тармоғидан бошлаб ҳисобланади:

сув тармоғи курилиши тугалланган худудда қуруқ тупроққа ётқизилганда – диаметри 1000 миллиметрғача бўлганда камида 10 метр

ва диаметри ундан катта бўлганда камида 20 метр, нам тупроқда – диаметридан қатъи назар, камида 50 метр;

курилиш ишлари амалга оширилган ҳудудда давлат санитария назорати ҳамда экология ва атроф-мухит муҳофазаси органлари билан келишилган ҳолда, минтақа кенглигининг юқорида кўрсатиб ўтилган ўлчамларини камайтиришга йўл қўйилади.

7-боб. Даволаш-соғломлаштириш мақсадлари учун фойдаланиладиган минерал сув манбаларининг санитария-муҳофаза зоналарини белгилаш

51. Аҳолини даволаш ва маданий-соғломлаштириш мақсадларида фойдаланиладиган минерал сув манбалари, шифобахш балчиқ олинадиган жойлар, минерал кўллар атрофида даволаш манбаларининг табиий физик ва кимёвий хоссаларини сақлаш, шунингдек, уларни бузилишдан, ифлосланишдан ҳамда камайиб кетишидан асраш мақсадида санитария-муҳофаза зоналари белгиланади.

Бир ёки бир-бирига боғлиқ бир неча минерал сув конларидан, аралаш чўмилиш жойларидан ва бошқа табиий даволаш воситалардан фойдаланилганда улар учун ягона санитария-муҳофаза зонаси белгиланиши мумкин.

52. Санитария-муҳофаза зонаси қатъий тартибли, чекланган ва кузатув каби уч зонага бўлинади.

53. Биринчи зона минерал сувлар юзага чиқадиган, шифобахш балчиқ конлари, минерал кўллар, сувидан даволаш мақсадларида фойдаланиладиган кўрфазлар, чўмилиш жойлари, шунингдек, денгизнинг соҳил бўйи минтақаси ва чўмилиш жойларига туташиб кетувчи, кенглиги камида 100 метрли ҳудудни қамраб олади.

54. Иккинчи зона:

ер усти сувларнинг минерал сувлар юзага чиқадиган жойга, шифобахш балчиқ конларига, минерал кўллар ва кўрфазларга, минерал манбалар ҳосил қилишда иштирок этувчи минерал ва чучук сув циркуляцияга учрайдиган ер юзасидан унча чуқур бўлмаган жойларга томон оқиши юз берадиган ҳудудни;

минерал сувлар ва шифобахш балчиқлар табиий ҳамда сунъий сақланадиган жойларни;

санаторий-курорт ва дам олиш ташкилотлари жойлашган ҳудудни, шунингдек, лойиха ҳужжатларига кўра истироҳат боғлари, ўрмон-парклар ва бошқа кўкаламзор жойлар барпо қилиш мўлжалланган ҳудудларни қамраб олади.

Бундай ерларни курортнинг санитария-муҳофаза зонаси учун назарда тутилган қоидаларга риоя килинмаган ҳолда фойдаланиш минерал сув ва шифобахш балчиқларнинг ифлосланиши, улар таркибининг

ўзгариши ёки миқдорининг камайиб кетиши ёхуд табиий даволаш воситаларининг ёмонлашувига олиб келиши мумкин.

55. Учинчи зона (унинг ташқи чегаралари санитария-муҳофаза зонаси чегаралари билан мос тушади) гидроминерал ресурслар тўйинадиган ва шаклланадиган теварак-атрофдаги барча ҳудудлар ва улар атрофидаги ўрмон дараҳтзорларни, шунингдек, санитария-муҳофаза зонаси учун белгиланган қоидаларга амал қилимаган ҳолда хўжалик мақсадларида фойдаланилиши минерал сув ва шифобахш балчиқ конларининг гидрогеологик режимига, санитария ва ландшафт-иқлим шароитларга салбий таъсир кўрсатиши мумкин бўлган ҳудудларни ўз ичига олади.

8-боб. Сувни муҳофаза қилиш ва санитария-муҳофаза зоналарида хўжалик фаолиятини юритиш тартиби

56. Сувни муҳофаза қилиш ва санитария-муҳофаза зоналарига кирган ерлар, соҳил бўйи ва санитария-химоя минтақаларидан ташқари ерлар ушбу ерлардан фойдаланувчи ҳамда ижарачилардан олиб қўйилмайди, улар томонидан ушбу Низом талабларига риоя қилинган ҳолда фойдаланилади.

57. Маҳаллий ижро этувчи ҳокимият органларининг қарори билан:

дарёлар ва қурилмайдиган сойларнинг соҳил бўйи минтақалари экология ва атроф-муҳитни муҳофаза қилиш ҳамда бошқа тадбирлар ўтказилишини таъминлаш, шунингдек, ер участкаларидан самарали фойдаланиш мақсадида ердан фойдаланувчи ҳамда ижарачиларга;

сув хўжалиги обьектларининг соҳил бўйи минтақалари ушбу обьектлардан фойдаланиш, уларни реконструкция қилиш, таъмирлаш ва тиклаш, сув ресурсларини оқилона бошқариш ва ҳисобини юритиш, шунингдек, экология, атроф-муҳитни муҳофаза қилиш ва бошқа тадбирлар ўтказилишини таъминлаш ҳамда ер участкаларидан самарали фойдаланиш мақсадида ушбу обьектлардан фойдаланувчи ташкилотларга берилади.

58. Каналлар, сугориш ва коллектор-дренаж тармоқларининг соҳил бўйидаги тупроқ уюмлари эгаллаган майдонлар улардан фойдаланувчи ташкилотлар билан келишилган ҳолда фермер ва деҳқон хўжаликлари ҳамда бошқа ташкилотларга ўз маблағлари ҳисобидан тупроқ уюмларини олиб ташлаш ёки текислаш ишларини бажариб, қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини етиштириш, шунингдек, тупроқ уюмларини қурилиш материаллари сифатида ишлатиш учун муддатли (вақтинча) фойдаланишга ёки ижарага шартнома асосида берилиши мумкин.

59. Хўжалик-ичимлик сув таъминоти ва минерал сувлар манбалари санитария- муҳофаза зоналарининг биринчи минтақалари ер участкалари билан биргаликда сув олиш ва бошқа иншоотлар қуриш учун белгиланган

тартибда бу иншоотлардан фойдаланувчи ташкилотларга фойдаланишга берилади.

60. Сув омборлари ва бошқа сув ҳавзалари, дарёлар, қуrimайдиган сойлар, шунингдек, суви хўжалик-ичимлик сув таъминоти эҳтиёжлари учун ишлатиладиган каналларнинг сувни муҳофаза қилиш зоналарида куйидагилар тақиқланади:

ўсимликлар зааркунандалари ва касалликларига, бегона ўтларга қарши ишлатиладиган заҳарли кимёвий воситаларнинг ҳар қандай турини кўллаш ва кўмиш;

захарли кимёвий воситалар, пестицидлар, гербицидлар ва минерал ўғитлар сақланадиган омборлар, заҳарли кимёвий воситалар аппаратларини тўлдирадиган майдончалар, авиация-кимё ишларини олиб бориш учун учиш-қўниш йўллари қуриш;

марказлашган канализация тармоқлари бўлмаган янги уй-жойлар ва туристик комплексларни қуриш;

канализация-тозалаш иншоотларини ва оқава сувларнинг турли хил сифимларини (тўплагичларини) қуриш;

янги қабристонларни жойлаштириш ва мавжудларига янги майитларни қўйиш;

чорвачилик ва паррандачилик фермалари, нобуд бўлган ҳайвонлар, чорва моллари, паррандалар ва балиқларни кўмиш жойларини қуриш;

чиқинди, шу жумладан кимёвий ва радиоактив моддаларни ишлаб чиқариш чиқиндиларини жойлаштириш, шунингдек, суюлтирилган гўнгдан суғоришда фойдаланиш;

транспорт воситалари ва бошқа техникалар учун тўхташ жойлари, ёнилғи-мойлаш материаларини қўйиш шахобчалари, тузатиладиган, ювиладиган ва техник қаровдан ўтказиладиган жойлар қуриш;

кор қоплами устидан ўғит солиш, таркибида маҳаллий гўнг бўлган оқава сувларни заарсизлантирмасдан ўғит сифатида фойдаланиш, шунингдек, тозаланмаган саноат ва хўжалик-маиший оқава сувларни ташлаш;

чорва молларини тартибсиз ўтлатиш, айниқса жарлик-ботқоқ жойларда, яйловларни пайҳон қилиш;

дараҳт ва буталарни кесиш, ўрмонни парваришлиш учун кесиш ва санитария кесиш бундан мустасно.

Сув омборлари ва бошқа сув ҳавзалари, дарёлар ва қуrimайдиган сойлар ҳамда ер ости чучук сув ҳосил бўладиган худудларнинг сувни муҳофаза қилиш зоналарида сувнинг ҳолатига таъсир кўрсатувчи қурилиш, ковлаш, қирғоқларни мустаҳкамлаш ва портлатиш ишларини олиб бориш, фойдали қазилмалар ва сув ўтларини олиш, уларни қайта ишлаш, қувурли тармоқлар ва коммуникация кабелларини ётқизиш, бурғилаш, қишлоқ хўжалиги ва бошқа ишларни бажариш экология

ва атроф-мухитни муҳофаза қилиш, давлат санитария назорати ва “Ўздавергеодезкадастр” қўмитаси ҳамда фавқулодда вазиятлар ва сув хўжалиги органлари билан келишилган ҳолда фақат маҳаллий ижро этувчи ҳокимият органларининг руҳсати бўйича амалга оширилади.

Сув омборлари ва бошқа сув ҳавзаларининг тегишли сув сатҳлари чизиғидан 2 километр масоғагача авиаация ёрдамида қишлоқ хўжалигига мўлжалланган ва ўрмон фонди ерларига заарли кимёвий воситаларни сепиш тақиқланади.

61. Соҳил бўйи минтақаси доирасида ушбу Низомнинг 60 бандида белгиланган чеклашларга қўшимча равишда қуйидагилар таъкиқланади:

экология ва атроф-мухитни муҳофаза қилиш ҳамда сув хўжалиги органлари, шунингдек, сув хўжалиги обьектларидан фойдаланувчи ташкилотлар розилигисиз ҳамда маҳаллий ижро этувчи ҳокимият органлари руҳсатисиз қишлоқ хўжалиги экинлари етиштириш (ёш дараҳт қаторлари орасига экилган вақтинчалик экинлар бундан мустасно);

органик ва минерал ўғитларни сақлаш ва қўллаш;

чорва молларини боқиши ва уларни сақлаш жойларини ташкил этиш;

ҳар қандай турдаги доимий ва вақтинчалик бино ва иншоотлар, шу жумладан молхона, ўтинхона, ҳожатхона ва бошқалар қуриш (сув хўжалиги иншоотларини қуриш бундан мустасно);

маҳсус ажратилган жойлар ташқарисида палаткалар шаҳарчасини қуриш, қайиқлар боғлаб қўйиладиган жойлар қилиш;

минерал ўғитлардан бўшаган идишларни сақлаш ва йўқ қилиш;

минерал ўғитларни транспортда ташиш ва сепишда қўлланилган идишлар, машина ва асбоб-ускуналарни тозалаш ва ювиш;

жуң, каноп ва тери ювиш.

Ушбу банд қоидалари канализация тизимиға ёки фильтрациядан ҳимояланган ўраларга уланган, аввалдан мавжуд уй-жойлар, оммавий дам олиш худудлари ва туристик мажмуалар учун тадбиқ этилмайди.

62. Дарё ўзанларини ўзгартириш, улардан фойдали қазилмалар қазиб олиш ва сув обьектлари холатига таъсир қиласидан бошқа ишларни бажаришга фақат фавқулодда вазиятлар, экология ва атроф-мухитни муҳофаза қилиш ҳамда сув хўжалиги органларининг, шунингдек, давлат геология ва минерал ресурслар органларининг руҳсатномаси белгиланган тартибда олингандан сўнг йўл қўйилади.

63. Хўжалик-ичимлик сув таъминоти ер усти ва ер ости манбалари санитария-муҳофаза зонасининг биринчи минтақаси ҳудудида, шунингдек, хўжалик-ичимлик сув таъминоти тизими иншоотлари санитария-муҳофаза зонасининг биринчи минтақаси ҳудудида қуйидагилар таъкиқланади:

хўжалик-ичимлик сув таъминоти тизими асосий иншоотларидан ташқари қурилишнинг барча турлари;

уй-жой ва жамоат биноларини жойлаштириш, одамларнинг, шу жумладан хўжалик-ичимлик сув таъминоти тизимида ишловчи ходимларнинг яшаши;

хўжалик-ичимлик сув таъминоти тизими иншоотларига хизмат кўрсатувчи қувурлардан ташқари бошқа мақсадлар учун мўлжалланган қувурларни ўрнатиш;

оқава сувларни ер усти сув манбаларига чиқариш, чўмилиш, чорва молларни сугориш ва боқиши, балиқ овлаш, заарли кимёвий воситалар, пестицидлар, гербицидлар, минерал ва органик ўғитлар қўллаш, саклаш ва кўмиш, транспорт воситаларини ювиш;

барча бинолар сувни чиқариб ташлашнинг энг яқин канализация тизимида уланган, оқава сувларни тозалаш иншоотлари биринчи минтақа ташқарисига жойлашган бўлиши керак, канализация мавжуд бўлмаган тақдирда, санитария талаблари ҳисобга олинган ҳолда сув фильтрация бўлмайдиган (сизмайдиган) ҳандаклар қазилиши керак;

ер усти сув оқимини биринчи минтақа ташқарисига чиқариш таъминланиши керак;

даражатларни санитария мақсадида кесиш ва уларни парвариш қилишга йўл қўйилади.

64. Хўжалик-ичимлик сув таъминоти ер усти ва ер ости манбалари санитария-муҳофаза зонаси иккинчи минтақаси ҳудудида, шунингдек, хўжалик-ичимлик сув таъминоти тизими иншоотлари санитария-химоя минтақаси доирасида қўйидагилар тақиқланади:

худуднинг майший чиқиндилар, маҳаллий гўнг, саноат ва курилиш чиқиндилари, майший оқавалар ва бошқалар билан ифлосланиши;

захарли кимёвий моддалар ва минерал ўғитлар, ёнилғи-мойлаш материаллари, ўра-чукурлар, шлам сакланадиган жойлар ва хўжалик-ичимлик сув таъминоти манбаларининг кимёвий ифлосланишига олиб келувчи бошқа иншоотларни жойлаштириш;

нобуд бўлган ҳайвон, парранда ва балиқлар кўмиладиган жойлар, қабристонлар, ассенизация ва фильтраш далалари, сугориладиган ер участкалари, маҳаллий гўнг сакланадиган жойлар, силос сакланадиган чукурлар, чорвачилик ва паррандачилик ташкилотларини, хўжалик-ичимлик сув таъминоти манбаларининг микроб билан ифлосланишига олиб келувчи бошқа иншоотларни жойлаштириш;

бевосита тошқин хавфи бўлган даврда музлаган ёки қор билан қопланган далага ўғит солиш, ўғитларни авиация ёрдамида сепишида сочилиб кетишига йўл қўйиш;

кум ва шағал қазиб олиш, шунингдек, ўзан тубини чукурлаш ишлари олиб бориш;

санитария-мухофаза зоналари биринчи минтақасининг ташки чегараларидан 500 метр масофада чорва моллари, шунингдек, парранда ва балиқ боқиши.

65. Хўжалик-ичимлик сув таъминоти ер усти ва ер ости манбаларининг санитария-мухофаза зонаси учинчи минтақаси ҳудудида экология ва атроф-муҳит муҳофазаси ҳамда давлат санитария назорати органлари билан келишиб амалдаги санитария нормалари, экология ва атроф-муҳитни муҳофаза қилиш талабларига риоя қилган ҳолда, хўжалик фаолияти ва бошқа фаолият билан шуғулланишга рухсат берилади.

66. Хўжалик-ичимлик сув таъминоти тизими ning санитария-химоя минтақалари зоналарида ҳожатхоналар, ювунди ўралар, маҳаллий гўнг сакланадиган жойлар, ахлатхоналар ҳамда тупроқ ва ер ости сувларининг ифлосланиши учун шароит яратувчи бошқа иншоотлар бўлмаслиги керак.

Чиқиндиҳоналар ҳудудида, ассенизация ва фильтрлаш далалари, қабристонлар, нобуд бўлган ҳайвонлар, парранда ва балиқлар кўмиладиган жойларда хўжалик-ичимлик сув таъминоти тизимини куриш тақиқланади.

67. Минерал сув манбалари, шифобахш балчиқ конлари, минерал кўлларнинг санитария-мухофаза зоналари доирасида тупроқ, сув, ҳавони ифлослантирувчи, ўрмонлар ва бошқа дараҳтзорларга зарар етказувчи, эрозия жараёнлари ривожланишига олиб келувчи ҳамда сувнинг табиий даволаш хоссаларига ва ҳудуднинг санитария аҳволига салбий таъсир кўрсатувчи барча ишлар тақиқланади.

Санитария-мухофаза зоналарида табиий даволаш воситаларининг зарур даражасидаги санитария ҳолатини таъминловчи, шунингдек, даволаниш ва дам олиш учун қулай шароитлар яратувчи санитария-согломлаштириш ҳамда бошқа чора-тадбирлар амалга оширилади.

68. Биринчи зона ҳудудида:

табиий даволаш воситаларидан фойдаланиш билан бевосита боғлиқ бўлмаган фуқароларнинг доимий ёки вақтинча яшашлари;

бино ва иншоотлар куриш, кон қазиш ва тупроқ ишлари бажарилиши;

манбанинг табиий даволаш хоссаларига ва ҳудуднинг санитария ҳолатига заарли таъсир кўрсатиши мумкин бўлган бошқа ҳаракатларни қилиш тақиқланади.

69. Иккинчи зона ҳудудида:

аҳолининг даволаниши ва дам олиши билан боғлиқ бўлмаган бино ва иншоотлар куриш;

курортнинг ривожланиши ва ободончилиги бевосита боғлиқ бўлмаган кон ишлари ва бошқа ишларни бажариш;

шимувчи қудуклар куриш;

суғориладиган ва ер ости фильтрация майдонлар, қабристонлар, нобуд бўлган ҳайвонлар, парранда ва балиқлар кўмиладиган ва чорва моллари оммавий ҳайдаб ўтиладиган жойларни ташкил қилиш;

ўсимликлар зааркунандалари ва касалликларига қарши кураш мақсадида заҳарли кимёвий воситаларни қўллаш;

яшил дараҳтзорларни чопиб ташлаш (ўрмонни парвариш қилиш учун кесиш ва санитария кесишлидан ташқари) ҳамда ер участкалари, ўрмонлар ва сув ҳавзаларидан даволаш воситалари сифатининг ёмонлашувига ёки уларнинг камайишига олиб келиши мумкин бўлган ҳар қандай фаолият тақиқланади.

70. Учинчи зона ҳудудида экология ва атроф-муҳит муҳофазаси ҳамда давлат санитария назорати органлари билан келишган ҳолда, табиий даволаш воситаларига ва ҳудуднинг санитария ҳолатига салбий таъсир кўрсатиши мумкин бўлмаган барча иш турларига йўл қўйилади.

71. Маҳаллий ижро этувчи ҳокимият органлари экология ва атроф-муҳит муҳофазаси ҳамда давлат санитария назорати органларининг тавсияси билан маҳаллий санитария-гигиена шароитларини ҳисобга олган ҳолда, хўжалик-ичимлик сув таъминоти тизими объектлари сувни муҳофaza қилиш зоналарида хўжалик фаолиятига қўшимча чекловлар қўйиши мумкин.

9-боб. Сувни муҳофaza қилиш ва санитария-муҳофaza зоналарини келишиш ва тасдиқлаш тартиби

72. Сувни муҳофaza қилиш ва санитария-муҳофaza зоналарини белгилаш ушбу Низомга 1-иловадаги схемага мувофиқ амалга оширилади.

73. Буюртмачи:

лойиҳани ишлаб чиқиш учун белгиланган тартибда техник топширик тайёрлайди, уни экология ва атроф-муҳитни муҳофaza қилиш, давлат санитария назорати (санитария-муҳофaza зонаси бўйича), қурилиш ва “Ўздавергеодезкадастр” кўмитаси (объект шаҳарлар, туманлар марказлари ва қишлоқ аҳоли пунктлари ҳудудидан ўтганда) органлари билан келишади ва уни тасдиқлайди;

“Ўздаверлойиҳа” давлат илмий лойиҳалаш институти билан лойиҳани ишлаб чиқиш бўйича белгиланган тартибда шартномани расмийлаштиради.

74. “Ўздаверлойиҳа” давлат илмий лойиҳалаш институти:

сув хўжалиги, хўжалик-ичимлик сув таъминоти тизимининг ривожланишини ҳисобга олган ҳолда, улардан фойдаланиш бўйича амалдаги нормативларга, атроф-муҳит муҳофазаси ҳамда ер тузишнинг ҳудудий схемалари ва комплекс дастурларига, тегишли жойнинг шаҳарсозлик бош режаси, шунингдек, мазкур низомга амал қиласи;

сув иншоотлари жойлашган ерларнинг ҳамда ер ости сувлари сатҳи тушган ва кўтарилиган зона доирасидаги туташиб кетган худуднинг зоогеографик, ов қилиш хўжалиги, сув хўжалиги, геоботаник, тупрок, ўрмон хўжалиги, гидрогеологик хусусиятини ўрганади;

хўжалик-ичимлик сув таъминоти манбай акваториясининг ихтиологик, балиқ хўжалиги, гидрогеологик, гидробиологик, гидрокимёвий хусусиятини ўрганади (сув олиш иншооти створидан 2 километр юқори ва 2 километр қуи зона ҳажмида);

санитария-эпидемиологик вазият, шунингдек, флора ва фаунанинг алоҳида муҳофаза этиладиган турлари, сув иншоотлари таъсири зонасида жойлашган табиат ёдгорликлари, кўриқҳоналар тўғрисидаги маълумотларни тўплайди ва ўрганади;

сувнинг ифлосланиши ва булғанишининг олдини олиш, унумдор ер майдонларини ва худуднинг мавжуд тузилишини энг кўп даражада сақлаб қолиш, емирилиш жараёнларини, ернинг ботқоқланишини ва бошқа зарарли таъсирларни тўхтатиш ҳисобга олинган ҳолда, сувни муҳофаза қилиш ва санитария-муҳофаза зоналарини белгилаш ҳамда амалдаги норма ҳамда қоидаларни кўллаш имкониятларини ўрганади ва текширади;

сувнинг ҳолатига салбий таъсир кўрсатувчи иншоотлар рўйхатини аниқлайди;

сувни муҳофаза қилиш ва санитария-муҳофаза зоналари, шунингдек, соҳил бўйи ва санитария-химоя минтақаларининг чегараларини режали-картография асосга туширади ҳамда участка ва ер-сувнинг тартиби ҳисобга олинган ҳолда умумий майдонни аниқлайди. Режали- картография асосида сувни муҳофаза қилиш зонаси ва унга туташиб кетган участка чегарасида олдин турли эҳтиёжлар учун ажратилган барча участкалар чегараси кўрсатилади;

сувни муҳофаза қилиш ва санитария-муҳофаза зоналарининг ўлчамларини асословчи, иншоотнинг атроф-муҳитига таъсири даражаси тўғрисидаги маълумотлар ва бошқа техник-иктисодий кўрсаткичлар тайёрлайди;

иншоотларни куриш, сувнинг ҳолатига, худуднинг ободончилигига ва бошқаларга салбий таъсир кўрсатувчи корхоналар, бинолар ва иншоотларни ёпиш ёки бузиб ташлаш юзасидан чора-тадбирларни ишлаб чиқади.

75. Буюртмачи:

ишлаб чиқилган лойиҳани лойиҳа ташкилоти билан биргаликда белгиланган тартибда тегишли ташкилотлардан экспертизадан ўтказади;

сувни муҳофаза қилиш ва санитария-муҳофаза зоналарини белгилаш бўйича тегишли таклифларни ҳамда маҳаллий ижро этувчи хокимият органларининг тегишли қарори лойиҳасини ишлаб чиқиб, экология ва атроф-муҳитни муҳофаза қилиш, фавқулодда вазиятлар, давлат санитария назорати органлари (санитария-муҳофаза зонаси бўйича),

сув хўжалиги (ер усти сувлари бўйича), геология ва минерал ресурслар (ер ости ва минерал сувлар бўйича), қурилиш ва “Ўздавергеодезкадастр” қўмитаси (объект шаҳарлар, туманлар марказлари ва қишлоқ аҳоли пунктлари худудидан ўтганда) органлари ҳамда сув хўжалиги объектларидан фойдаланувчи ташкилотлар билан келишади;

келишилган таклиф ва қарор лойиҳасини тасдиқлаш учун белгиланган тартибда тегишлича маҳаллий ижро этувчи ҳокимият органларига тақдим қиласди.

76. Сувни муҳофаза қилиш ва санитария-муҳофаза зоналарини белгилаш юзасидан ишлаб чиқилган таклифлар маҳаллий ижро этувчи ҳокимият органлари ҳузуридаги Ер участкаларини бериш (реализация қилиш) масалаларини кўриб чикувчи комиссиялар томонидан белгиланган тартибда кўриб чиқиласди.

77. Материалларнинг комиссия томонидан кўриб чиқилиши натижалари далолатнома билан расмийлаштириласди, унда қуидагилар кўрсатиласди:

комиссия таркиби;

сувни муҳофаза қилиш ва санитария-муҳофаза зоналарига киритиладиган ер участкаларига тавсиф;

ер участкасидаги қурилишлар, иншоотлар, каналлар, суғориш ва коллектор-дренаж тармоқлари ҳамда бошқа сув хўжалиги иншоотлари, хўжалик-ичимлик сув таъминоти тизими, кўп йиллик дарахтзорлар, уларнинг баланс қиймати;

сувни муҳофаза қилиш ва санитария-муҳофаза зоналарини маъқуллаш тўғрисида комиссия холосаси;

экология ва атроф-муҳитни, моддий маданий меърос объектларини муҳофаза қилиш, сувни муҳофаза қилиш ва санитария-муҳофаза зоналарини, шунингдек, соҳил бўйи ва санитария-химоя минтақалари учун ажратилган ер майдонларидан фойдаланиш бўйича тавсия этиладиган чора-тадбирлар;

комиссиянинг ихтиёрига кўра бошқа масалалар.

78. Сувни муҳофаза қилиш ва санитария-муҳофаза зоналарининг комиссия томонидан маъқулланган чегаралари (худудлари):

туман аҳамиятига эга бўлган каналлар, суғориш ва коллектор-дренаж тармоқлари ҳамда бошқа сув хўжалиги иншоотлари, хўжалик-ичимлик сув таъминоти тизими бўйича – экология ва атроф-муҳитни муҳофаза қилиш, давлат санитария назорати, сув хўжалиги ҳамда “Ўздавергеодезкадастр” қўмитаси туман органлари билан;

вилоят ва Тошкент шаҳри аҳамиятига эга бўлган каналлар, суғориш ва коллектор-дренаж тармоқлари ҳамда бошқа сув хўжалиги иншоотлари, хўжалик-ичимлик сув таъминоти тизими, минерал сув манбалари ва бошқа сув объектлари бўйича – экология ва атроф-муҳитни муҳофаза қилиш,

давлат санитария назорати, сув хўжалиги ҳамда “Ўздавергеодезкадастр” кўмитаси вилоят органлари билан;

трансчегаравий, вилоятларо ва алоҳида аҳамиятга эга бўлган сув объектлари, шунингдек, минерал сув манбалари ва республика аҳамиятига эга бўлган бошқа курортлар ва санаторийлар даволаш воситалари бўйича Ўзбекистон Республикаси Экология ва атроф-муҳитни муҳофаза қилиш давлат кўмитаси, Соғлиқни сақлаш вазирлиги, Сув хўжалиги вазирлиги, Курилиш вазирлиги, Давлат геология ва минерал ресурслар қўмитаси, Ер ресурслари, геодезия, картография ва давлат кадастри давлат кўмитаси билан келишилади.

Балиқчилик саноати аҳамиятига эга бўлган иншоотларнинг сувни муҳофаза қилиш зоналари экология ва атроф-муҳитни муҳофаза қилиш, сув хўжалиги ҳамда ветеринария органлари билан келишилади.

Дарёлар, қурилайдиган сойлар, каналлар, суғориш ва коллектор-дренаж тармоқлари ҳамда бошқа сув хўжалиги иншоотлари, хўжалик-ичимлик сув таъминоти тизими шахар, туманлар марказлари ва қишлоқ аҳоли пунктлари худуди бўйича ўтганда сувни муҳофаза қилиш зоналари ва соҳил бўйи минтақалари тегишли қурилиш ва “Ўздавергеодезкадастр” кўмитаси органлари билан келишилади.

Минерал сув манбалари ва бошқа маҳаллий аҳамиятга эга бўлган курортлар ва санаторийлар даволаш воситаларининг санитария-муҳофаза зоналари соғлиқни сақлаш ва касаба уюшмалари вилоят органлари билан, республика аҳамиятига эга бўлганлари эса Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлиги ва Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси Кенгаши билан келишилади.

79. Сувни муҳофаза қилиш ва санитария-муҳофаза зоналарини белгилаш бўйича тасдиқлашга тақдим этиладиган материаллар қуидагиларни ўз ичига олиши керак:

комиссиянинг сувни муҳофаза қилиш ва санитария-муҳофаза зоналарини белгилаш тўғрисидаги далолатномаси;

давлат ва бошқа органларнинг сувни муҳофаза қилиш ва санитария-муҳофаза зоналари келишилганлиги тўғрисидаги хулосалари;

режали-картография материал.

80. Сувни муҳофаза қилиш ва санитария-муҳофаза қилиш зоналарини белгилаш бўйича тасдиқлашга тақдим этиладиган материаллар юборилган тегишли давлат ташкилотлари уларни 3 кун ичida кўриб чиқади ва кўриш натижалари бўйича ўзларининг асосли хулосаларини беради.

81. Сувни муҳофаза қилиш ва санитария-муҳофаза зоналари:

туман аҳамиятига эга бўлган каналлар, суғориш ва коллектор-дренаж тармоқлар, шунингдек, хўжалик-ичимлик сув таъминоти тизими ва бошқа сув хўжалиги объектлари бўйича – туманлар ҳокимларининг қарорлари билан;

вилоят ва Тошкент шаҳри аҳамиятига эга бўлган дарёлар, куримайдиган сойлар, сув омборлари ва бошқа сув ҳавзалари, каналлар, суғориш ва коллектор-дренаж тармоқлари, шунингдек, хўжалик-ичимлик сув таъминоти тизими ва бошқа сув хўжалиги объектлари бўйича – Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгashi раиси, вилоятлар ва Тошкент шаҳри ҳокимларининг қарорлари билан;

трансчегаравий, вилоятларо ва алоҳида аҳамиятга эга бўлган сув объектлари, шунингдек, минерал сув манбалари ва республика аҳамиятига эга бўлган бошқа курортлар ва санаторийлар даволаш воситалари бўйича – Вазирлар Маҳкамасининг қарорлари билан тасдиқланади.

82. Сувни муҳофаза қилиш ва санитария-муҳофаза зоналарининг тегишли тартибда тасдиқланган чегаралари (худудлари) жойнинг ўзида (натурада) огоҳлантирувчи белгилар билан ифодаланади.

83. Лойиҳа ташкилоти томонидан ҳар бир сув объектининг сувни муҳофаза қилиш ва санитария-муҳофаза зоналари ҳудудининг паспорти ушбу Низомга 2-иловадаги шаклда тайёрланади.

Муҳофаза этиладиган ҳудуднинг паспортида иншоотнинг номи, белгиланган зоналар (минтақалар) ва бу зоналардаги ердан фойдаланиш тартиби кўрсатилади.

Паспортга белгиланган зоналар (минтақалар) чегараси (худуди) акс эттирилган картографик материал илова қилинади.

Паспорт маҳаллий ижро этувчи ҳокимият органи раҳбари томонидан имзоланади ва хўжалик фаолияти тартибига риоя қилинишини назорат қилиш учун давлат назорати ва бошқа манфаатдор органларга юборилади.

84. Сув объектларининг сувни муҳофаза қилиш зоналарида ва уларга туташиб кетувчи худудларда сувни ифлосланиш, булғаланиш ва камайиб кетишдан муҳофаза қилишни, шунингдек, сув ҳолати ва ундан фойдаланиш тартиби яхшиланишини таъминловчи қўйидаги чоратадбирлар амалга оширилади, жумладан:

технологик чора-тадбирлар – саноат сув таъминотининг сув айланиши тизимлари, оқава сув тозалаш ва зарарсизлантириш иншоотларини куриш;

оқава сувлар қолдиқларидан иқтисодиёт тармоқларида фойдаланган ҳолда утиллаштириш бўйича;

саноат ва қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқариш объектлари оқава сув тозалаш ва зарарсизлантириш иншоотларининг барқарор ишлашини таъминловчи технологик жараёнларини ташкил этиш бўйича;

ифлос оқава сувлар хосил бўлишини истисно этувчи технологик жараёнларни ташкил этиш бўйича;

ўрмон-мелиоратив ва агротехник чора-тадбирлар – сув объектлари қирғоқларининг мустаҳкамлигини таъминлаш, уларни ўпирилишдан,

ботқоққа айланишдан сақлашга, шунингдек, сув объектлари сув оқимининг табиий режимини барқарорлаштириш ва яхшилаш;

ирригация-мелиорация чора-тадбирлар – сувдан фойдаланишда қулай шароитлар яратишни таъминловчи сув хўжалиги иншоотларини қуриш, шунингдек, зарур ҳолларда дарё, каналлар, суғориш ва коллектор-дренаж тармоқлари ўзанларини, ҳовуз, кўллар ва сув омборларининг тубларини заарли балчиқ ва чўкиндилардан тозалашни назарда тутувчи;

санитария-техник чора-тадбирлар – сув объектларига ташланадиган оқава сувларни заарсизлантириш ва хавфсизлантиришни таъминлаш, шунингдек, санитария-муҳофаза зонасини ва хўжалик фаолияти юритиладиган ҳудудни тузиш;

ташкилий чора-тадбирлар – сувнинг ҳолатига салбий таъсир кўрсатувчи корхоналар, бинолар ва иншоотларни сувни муҳофаза қилиш зоналаридан кўчириш ёки ёпиш;

атроф-муҳитга қулай таъсир кўрсатиш учун ифлослантирувчи воситалардан фойдаланилмай кўкаламзорлаштириш ва дараҳт экиш.

85. Янгидан қурилаётган сув хўжалиги объектларининг сувни муҳофаза қилиш зоналарида бу чора-тадбирларни амалга ошириш харажатлари уларни қуриш қийматига тегишли бўлади.

Мавжуд сув хўжалиги объектларида сувни муҳофаза қилиш зоналари белгиланиши муносабати билан ҳудуднинг ифлосланишини бартараф этиш бўйича ишлаб чиқилаётган технологик ва санитария-техник чора-тадбирлар ифлосланиш манбалари ҳисобланган ташкилотлар, шунингдек, фуқароларнинг ўз маблағлари ҳисобидан амалга оширилади. Улар бу кўрсатмаларни бажаришдан бош тортган тақдирда, уларга нисбатан белгиланган тартибда маъмурий, иқтисодий ва бошқа даъволар қўзгатилади.

Ирригация ва мелиорация, агротехник ва ташкилий чора-тадбирлар сув хўжалиги объектлари қарашли бўлган тегишли вазирликлар, давлат қўмиталари ва идоралар ҳамда бошқа ташкилотлар маблағлари ҳисобидан бажарилади.

86. Сувни муҳофаза қилиш зоналарида ердан фойдаланиш, хўжалик фаолиятини юритиш ва бошқа ҳатти-ҳаракатлар бўйича мазкур низомда назарда тутилган режимларга риоя этиш мажбурияти ер эгалари, ердан фойдаланувчилар ва ер ижаравчиларига юклатилади.

Белгиланган режимга риоя этишнинг давлат назорати маҳаллий ижро этувчи ҳокимият, экология ва атроф-муҳитни муҳофаза қилиш ҳамда давлат санитария назорати органлари, шунингдек, Вазирлар Маҳкамаси хузуридаги Агросаноат мажмуи устидан назорат қилиш инспекцияси томонидан амалга оширилади.

Сув хўжалиги объектлари ва улардаги иншоотларни назорат қилиш ҳамда уларни муҳофаза қилиш бўйича зарур чора-тадбирларни амалга

ошириш улар қарашли бўлган ташкилотлар томонидан қонун хужжатларида белгиланган тартибда амалга оширилади.

Сувни муҳофаза қилиш зоналарида жорий қилинган режимга риоя қилишда жамоатчилик назорати қонун хужжатларида белгиланган тартибда амалга оширилади.

10-боб. Якунловчи қоида

87. Ушбу Низом талаблари бузилишида айбдор бўлган шахслар қонун хужжатларига мувофиқ жавоб берадилар.

Ўзбекистон Республикаси худудидаги сув объектларининг
сувни муҳофаза қилиш ва санитария-муҳофаза зоналарини
белгилаш тартиби тўғрисидаги низомга
1-илова

**Сувни муҳофаза қилиш ва санитария-муҳофаза зоналарини белгилаш
СХЕМАСИ**

1. Сув объектлари сувни муҳофаза қилиш ва санитария-муҳофаза зоналарини белгилаш учун тақдимнома (хулоса) олинади.

2. Лойиҳани ишлаб чиқиш учун техник топширик тайёрланади ва келишилган холда тасдиқланади.

3. Лойиҳа ташкилоти билан сув объектлари сувни муҳофаза қилиш ва санитария-муҳофаза зоналарини белгилаш бўйича белгиланган тартибда шартнома имзоланади.

Лойиҳа ташкилоти томонидан техник топширик ва мазкур низом асосида лойиҳа ишлаб чиқилади.

4. Сувни муҳофаза қилиш ва санитария-муҳофаза зоналарини белгилаш бўйича лойиҳа белгиланган тартибда манфаатдор идора ва ташкилотлардан экспертизадан ўтказилади.

5. Сувни муҳофаза қилиш ва санитария-муҳофаза зоналарини белгилаш ва ажратиш бўйича таклифлар тайёрланади ҳамда белгиланган тартибда маҳаллий ijro etuvchi xokimiyat organlariiga кўриб чиқиш учун киритилади.

Таклифлар маҳаллий ijro etuvchi xokimiyat organlariining Ер участкаларини бериш (реализация қилиш) масалаларини кўриб чиқувчи комиссиялар томонидан ўрганиб чиқилади ва тегишли хулоса тайёрланади.

Ер участкаларини бериш (реализация қилиш) масалаларини кўриб чиқувчи комиссиялар хулосасига асосан сувни муҳофazasi қiliishi va sanitariya-muhofazasi zonalari belgilaş va ajkratiş bўyichä karor kabil kiliñadı.

6. Сувни муҳофazasi қiliishi va sanitariya-muhofazasi zonalari belgilaş va ajkratiş bўyichä karor ijro учун buortmachiylarga va manfaatdor tashkilotlarga yoboriladi.

7. Трансчегаравий, viloyatlaraaro va aloxiða aðamiyatiga ega suv obъektlari bўyichä takliflar belgilaşgan tarihibda Ўзбекистон Республикаси Вазirlar Makhkamasiga kiritililadi.

8. Сувни муҳофazasi қiliishi va sanitariya-muhofazasi zonalari belgilaş va ajkratiş bўyichä takliflar Ўзбекистон Республикаси Вазirlar Makhkamasasi томонидан белгилanган tarihibda kuriþ chikiladi va kabul kilingan karor ijro учун buortmachiylarga va manfaatdor vazirlarlik va idoralarnga yoboriladi.

9. Сувни муҳофazasi қiliishi va sanitariya-muhofazasi zonalari belgilaş ва ajkratiş bўyichä takliflar жойida (naturada) belgilañadı va ajkratiladi.

Буортмачилар ва бошқа манфаатдор вазirlarlik va idoralar томонидан белгилanган tarihibda tegiþli muhofazasi ișlari amalga oshiriladi.

Ўзбекистон Республикаси худудидаги сув
объектларининг сувни муҳофаза қилиш ва
санитария-муҳофаза зоналарини белгилаш
тартиби тўғрисидаги низомга
2-илова

Ўзбекистон Республикаси _____ вилояти (_____
тумани) худудидаги _____ нинг
(сув объектининг номи)
**сувни муҳофаза қилиш (санитария-муҳофаза) зонаси (соҳил бўйи, санитария-
химоя минтақаси) худудининг**

ПАСПОРТИ

1. _____

(сувни муҳофаза қилиш ва санитария-муҳофаза зоналари, соҳил бўйи
ва санитария-химоя минтақалари худудларини тасдиқлаган органнинг
номи, хужжатнинг тартиб раками ва санаси ҳамда унинг номи)

илова қилинаётган график материалларга мувофиқ чегараларда умумий майдони
_____ га, жумладан _____ га соҳил бўйи минтақаси бўлган сувни муҳофаза қилиш
зонаси белгиланган.

2. Сувни муҳофаза қилиш (санитария-муҳофаза) зонасининг худуди сув сатҳи
чиzigидан ____ - ____ м, соҳил бўйи (санитария-химоя) минтақаси эса ____ - ____ м
масофада белгиланган.

3. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2019 йил
“___” _____ даги ____-сон қарори билан тасдиқланган Ўзбекистон
Республикаси худудидаги сув объектларининг сувни муҳофаза қилиш
ва санитария-муҳофаза зоналарини белгилаш тартиби тўғрисидаги низомга
мувофиқ сувни муҳофаза қилиш (санитария-муҳофаза) зонасида (соҳил бўйи
ва санитария-химоя минтақаларида) қуидагилар тақиқланади:

1) _____

2) _____

4. Сувни муҳофаза қилиш (санитария-муҳофаза) зонаси ва соҳил бўйи
(санитария-химоя) минтақасида қуидаги биринчи навбатдаги чора-тадбирларни
амалга ошириш мўлжалланади:

_____

5. Фермер ва дехқон хўжаликлари, кластер ташкилотлар ҳамда бошқа
ташкилотлар раҳбарлари ва фуқаролар сувни муҳофаза қилиш (санитария-
муҳофаза) зонасида хўжалик фаолияти режимига риоя этилиши учун жавоб
берадилар.

_____ вилоят (____ туман) ҳокими _____
(имзо) _____ (ф.и.о.)
_____ вилоят Экология ва табиат муҳофазаси
Бош давлат назоратчиси _____
(имзо) _____ (ф.и.о.)

Вазирлар Махкамасининг
2019 йил “II” декабрдаги 98I-сон қарорига
2-илова

**Ўзбекистон Республикаси худудидаги сув объектларининг
сувни муҳофаза қилиш ва санитария-муҳофаза зоналарини белгилаш ишларини амалга ошириш бўйича қўшимча
ЧОРА-ТАДБИРЛАР**

Т/р	Тадбир номи	Амалга ошириш механизми	Муддати	Маъсул ижрочилар
I. Сув объектларининг сувни муҳофаза қилиш ва санитария-муҳофаза зоналарини белгилаш бўйича қабул қилинган қарорларнинг жойлардаги ижросини ўрганиш ҳамда маълумотлар базасини тўлиқ ташкил қилиш				
1	Сув объектларининг сувни муҳофаза қилиш ва санитария-муҳофаза зоналарини белгилаш бўйича қабул қилган норматив-хуқукий хужжатларни таҳил қилиш ҳамда ушбу қарорга мувофиқлаштириш.	1. Сув объектларининг сувни муҳофаза қилиш ва санитария-муҳофаза зоналарини белгилаш бўйича қабул қилган норматив-хуқукий хужжатларни таҳил қилиш. 2. Қабул қилинган норматив-хуқукий хужжатларни белгиланган тартибда ушбу қарорга мувофиқлаштириш.	2019 йил декабрь 2020 йил январь	Сув хўжалиги вазирлиги, манфаатдор вазирлик ва идоралар
2	Сув объектларининг сувни муҳофаза қилиш ва санитария-муҳофаза зоналарини белгилаш бўйича қабул қилинган норматив-хуқукий хужжатлар ижросини таъминлаш юзасидан вазирликлар ва идоралар, Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва туманлар ҳокимларининг маълумотлар базасини тўлиқ ташкил қилиш.	1. Сув объектларининг сувни муҳофаза қилиш ва санитария-муҳофаза зоналарини белгилаш бўйича қабул қилинган қарорлар (буйруқлар)ни хатловдан ўтказиш. 2. Вазирликлар ва идоралар, Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва туманлар ҳокимларининг маълумотлар базасини тўлиқ ташкил қилиш.	2020 йил январь 2020 йил февраль	Сув хўжалиги вазирлиги, “Уйжойкоммунхизмат” вазирлиги, Давлат экология қўмитаси, Давлат геология қўмитаси, “Давергеодезкадастр” қўмитаси, Соғлиқни саклаш вазирлиги, манфаатдор бошқа

	қабул қилинган қарорлар (буйруқлар)ни хатловдан ўтказиш ҳамда маълумотлар базасини тўлиқ ташкил қилиш.			вазирлик ва идоралар ҳамда уларнинг тизим ташкилотлари, Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва туманлар ҳокимликлари, ишчи гурӯҳлар
3	Табиий ер усти ва ер ости сув объектларининг сувни муҳофаза қилиш ва санитария-муҳофаза зоналарини белгилаш бўйича қабул қилинган қарорларнинг жойлардаги ижросини ўрганиш.	1. Сувни муҳофаза қилиш ва санитария-муҳофаза зоналари ўрнатилган тартибда белгиланган сув объектлари ҳолатини жойларда ўрганиш бўйича ишчи гурӯҳлар таркибини тасдиқлаш. 2. Сувни муҳофаза қилиш ва санитария-муҳофаза зоналари ўрнатилган тартибда белгиланган табиий ер усти ва ер ости сув объектларининг рўйхатини ишлаб чиқиши. 3. Табиий ер усти ва ер ости сув объектлари ҳолатини жойларда ўрганиш ҳамда мавжуд камчилик ва муаммоларни аниқлаш. 4. Табиий ер усти ва ер ости сув объектларида аниқланган камчиликлар ва муаммоларни бартараф қилиш ва уларнинг олдини олиш бўйича қўшимча чорларни белгилаш ва ижросини назоратга олиш.	2020 йил август 2020 йил октябрь 2020-2021 йиллар жадвал бўйича 2021-2022 йиллар белгиланган муддатларда	Давлат экология кўмитаси, Давлат геология кўмитаси, “Давергеодезкадастр” кўмитаси, Соғлиқни сақлаш вазирлиги, манфаатдор бошқа вазирлик ва идоралар, Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва туманлар ҳокимликлари, ишчи гурӯҳлар

4	<p>Сув омборлари, каналлар, коллекторлар, хўжалик-ичимлик сув таъминоти тизимлари ва бошқа сув хўжалиги обьектларининг сувни муҳофаза қилиш ва санитария-муҳофаза зоналарини белгилаш бўйича қабул қилинган қарорларнинг жойлардаги ижросини ўрганиш.</p>	<p>1. Сувни муҳофаза қилиш ва санитария-муҳофаза зоналари ўрнатилган тартибда белгиланган сув хўжалиги обьектлари ҳолатини жойларда ўрганиш бўйича ишчи гурухлар таркибини тасдиқлаш.</p> <p>2. Ишчи гурухлар томонидан сувни муҳофаза қилиш ва соҳил бўйи минтақалари, шунингдек, санитария-муҳофаза зоналари ва санитария-химоя минақалари белгиланган сув омборлари, каналлар ва коллекторлар, хўжалик-ичимлик сув таъминоти тизими ва бошқа сув хўжалиги обьектларининг рўйхатини ишлаб чикиш.</p> <p>3. Ишчи гурухлар томонидан рўйхатда белгиланган сув омборлари, каналлар ва коллекторлар, хўжалик-ичимлик сув таъминоти тизими ва бошқа сув хўжалиги обьектларининг ҳолатини жойларда ўрганиш ҳамда мавжуд камчилик ва муаммоларни аниқлаш.</p> <p>4. Сув омборлари, каналлар ва коллекторлар, хўжалик-ичимлик сув таъминоти тизими ва бошқа сув хўжалиги обьектларида аниқланган камчиликлар ва муаммоларни бартараф қилиш ва олдини олиш бўйича кўшимча чораларни белгилаш ва ижросини назоратга олиш.</p>	2020 йил январь	Сув хўжалиги вазирлиги, “Уйжойкоммунхизмат” вазирлиги, “Ўзбекгидроэнерго” АЖ, Давлат экология кўмитаси, “Давергеодезкадастр” кўмитаси, Соғликни сақлаш вазирлиги, манфаатдор бошқа вазирлик ва идоралар, Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва туманлар ҳокимликлари, ишчи гурухлар
---	---	---	--------------------	---

				туманлар ҳокимликлари
II. Сув объектларининг сувни муҳофаза қилиш ва санитария-муҳофаза зоналарини белгилаш				
5	<p>Табиий ер усти ва ер ости сув объектларининг сувни муҳофаза қилиш ва санитария-муҳофаза зоналарини белгилаш бўйича устувор сув объектларини аниқлаш ва уларнинг сувни муҳофаза қилиш ва санитария-муҳофаза зоналарини ўрнатилган тартибда босқичма-босқич белгилаш.</p>	<p>1. Табиий ер усти ва ер ости сув объектлари сувининг сифат кўрсаткичлари бўйича маълумотларни таҳлил қилиш.</p> <p>2. Сувнинг сифат кўрсаткичи бўйича талабларга жавоб бермайдиган ва стратегик аҳамиятга эга бўлган табиий ер усти ва ер ости сув объектларини аниқлаш ҳамда уларнинг сувни муҳофаза қилиш ва санитария-муҳофаза зоналарини босқичма-босқич белгилаш бўйича зарур чоралар кўриш.</p>	<p>2020 йил жадвал бўйича</p> <p>2020 -2030 йиллар жадвал бўйича</p>	<p>Давлат экология қўмитаси, Давлат геология қўмитаси, “Давергеодезкадастр” қўмитаси, Соғлиқни сақлаш вазирлиги, манфаатдор бошқа вазирлик ва идоралар, Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва туманлар ҳокимликлари, ишчи гурухлар</p>
6	<p>Сув омборлари, каналлар, суғориш ва коллектор-дренаж тармоқлари, хўжалик-ичимлик сув таъминоти тизими ва бошқа сув хўжалиги объектларининг сувни муҳофаза қилиш ва соҳил бўйи минтақаларини, шунингдек, санитария-муҳофаза зоналари ва санитария-муҳофаза минтақаларини белгилаш бўйича устувор объектларни аниқлаш ҳамда уларнинг сувни муҳофаза қилиш ва соҳил бўйи минтақаларини, шунингдек, санитария-муҳофаза зоналари ва</p>	<p>1. Сув омборлари, каналлар, суғориш ва коллектор-дренаж тармоқлари, хўжалик-ичимлик сув таъминоти тизими ва бошқа сув хўжалиги объектлари сувининг сифат кўрсаткичлари, техник ҳолати бўйича маълумотларни таҳлил қилиш.</p> <p>2. Сувнинг сифат кўрсаткичи ва фойдаланиш бўйича талабларга жавоб бермайдиган стратегик аҳамиятга эга бўлган сув омборлари, каналлар, суғориш ва коллектор-дренаж тармоқлари, хўжалик-ичимлик сув</p>	<p>2020 йил жадвал бўйича</p> <p>2020 -2030 йиллар жадвал бўйича</p>	<p>Сув хўжалиги вазирлиги, Давлат экология қўмитаси, Давлат геология қўмитаси, “Давергеодезкадастр” қўмитаси, Соғлиқни сақлаш вазирлиги, манфаатдор бошқа вазирлик ва идоралар, Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва</p>

	санитария-химоя минтақаларини ўрнатилган тартибда босқичма-босқич белгилаш.	тәъминоти тизими ва бошқа сув хўжалиги объектларини аниқлаш ҳамда уларнинг сувни муҳофаза қилиш ва санитария-муҳофаза зоналарини белгилаш бўйича белгиланган тартибда зарур чоралар кўриш.		туманлар ҳокимликлари, ишчи гурухлар
7	Табиий ер усти ва ер ости сув объектларининг сувни муҳофаза қилиш ва санитария-муҳофаза зоналарининг электрон хариталарини яратиш.	<p>1. Табиий ер усти ва ер ости сув объектларининг сувни муҳофаза қилиш ва санитария-муҳофаза зоналарини хатловдан ўтказиш.</p> <p>2. Хатлов якуни бўйича маълумотлар асосида сувни муҳофаза қилиш ва санитария-муҳофаза зоналарини аниқ чегараларини белгилаш.</p> <p>3. Табиий ер усти ва ер ости сув объектларининг сувни муҳофаза қилиш ва санитария-муҳофаза зоналарининг геоахборот базасини яратиш.</p>	2020 -2022 йиллар жадвал бўйича	Давлат экология қўмитаси, Давлат геология қўмитаси, “Давергеодезкадастр” қўмитаси, Соғлиқни сақлаш вазирлиги, манфаатдор бошқа вазирлик ва идоралар, Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва туманлар ҳокимликлари, ишчи гурухлар

III. Сув объектларининг сувни муҳофаза қилиш бўйича назоратни кучайтириш

8	Сув объектларининг сувни муҳофаза қилиш ва санитария-муҳофаза зоналарини белгилаш бўйича қабул қилинган қарорлар ижросини жойларда мақсадли ўрганиб, натижасини танқидий муҳокама қилиб бориш.	1. Сув объектларининг сувни муҳофаза қилиш ва санитария-муҳофаза зоналарини белгилаш бўйича қабул қилинган қарорлар ижросини жойларда мақсадли ўрганиб бориш бўйича ишчи гуруҳалар таркибини тасдиқлаш ҳамда уларнинг жойларда тизимли равишда ишини ташкил қилиш.	ҳар йили жадвал бўйича	Давлат экология қўмитаси, Давлат геология қўмитаси, “Давергеодезкадастр” қўмитаси, Соғлиқни сақлаш вазирлиги, манфаатдор бошқа
---	--	--	------------------------	--

		<p>2. Ўрганиш натижаларини Қорқалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши ва вилоятлар ҳокимликлари билан жойларда танқидий мұхокама қилиш ҳамда аниқланган камчиликлар юзасидан чора-тадбирларни тасдиқлаш.</p>	ҳар йили жадвал бүйича	вазирлик ва идоралар, Қарақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва туманлар ҳокимликлари
9	Устувор равиша аниқланган сув объектларининг сувни мухофаза қилиш ва соҳил бўйи минтақалари, шунингдек, санитария-мухофаза зоналари ва санитария-химоя минтақаларини белгилаш бўйича тасдиқланган чора-тадбирлар ижроси устидан тизимли мониторинг ўрнатиш ҳамда натижаларини таҳлил қилиб бориш.	<p>Устувор равиша аниқланган сув объектларининг сувни мухофаза қилиш ва соҳил бўйи минтақалари, шунингдек, санитария-мухофаза зоналари ва санитария-химоя минтақаларини белгилаш бўйича тасдиқланган чора-тадбирлар ижроси устидан тизимли мониторинг ўрнатиш ҳамда мониторинг натижаларини таҳлил қилиш.</p> <p>Таҳлил натижаларини вазирлик ва қўмиталар ва идораларнинг ҳайъат йиғилишларида танқидий мұхокама қилиб бориш.</p>	ҳар йили жадвал бүйича	<p>Давлат экология қўмитаси, Давлат геология қўмитаси, “Давергеодезкадастр” қўмитаси, Сув хўжалиги вазирлиги, “Уйжойкоммуналхизмат” вазирлиги, Соғлиқни саклаш вазирлиги, “Ўзгидроэнерго” АЖ, манфаатдор бошқа вазирлик ва идоралар, Қарақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва туманлар ҳокимликлари</p>
10	Каналлар, суғориш ва коллектор-дренаж тармоқлари, хўжалик-ичимлик сув таъминоти тизими, гидроэнергетика ҳамда бошқа сув хўжалиги объектларини қуриш, реконструкция қилиш ва таъмирлаштиклиш ишлари бўйича лойиҳаларни	<p>1. Каналлар, суғориш ва коллектор-дренаж тармоқлари, хўжалик-ичимлик сув таъминоти тизими, гидроэнергетика ҳамда бошқа сув хўжалиги объектларини қуриш, реконструкция қилиш ва таъмирлаштиклиш ишлари бўйича лойиҳаларни ишлаб чиқиш учун техник</p>	ҳар йили жадвал бўйича	<p>Сув хўжалиги вазирлиги, “Уйжойкоммуналхизмат” вазирлиги, “Ўзгидроэнерго” АЖ, манфаатдор бошқа вазирлик ва идоралар, Давлат экология</p>

экологик экспертизасини тизимли ташкил қилиш.	топшириқларни тайёрлашда сувни муҳофаза қилиш ва сантария-муҳофаза зоналарини белгилаш масалаларини эътиборга олиш.	2. Каналлар, суғориш ва коллектор-дренаж тармоқлари, хўжалик-ичимлик сув таъминоти тизими, гидроэнергетика ҳамда бошқа сув хўжалиги объектларини қуриш, реконструкция қилиш ва таъмирлаш-тиклаш ишлари бўйича лойиҳаларни экологик экспертизадан ўтказиш.	ҳар йили жадвал бўйича	қўмитаси, Давлат геология қўмитаси, Соғлиқни сақлаш вазирлиги
---	---	---	------------------------	---

Вазирлар Маҳкамасининг
2019 йил “ІГ” декабрдаги 981-сон қарорига
3-илова

**Ўзбекистон Республикаси Ҳукуматининг ўз кучини йўқотган деб
эътироф этилаётган қарорлари рўйхати**

1. Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Вазирлар Маҳкамасининг “Ўзбекистон Республикасидаги сув омборлари ва бошқа сув ҳавзалари, дарёлар, магистрал каналлар ва коллекторларнинг, шунингдек ичимлик суви ва майший сув таъминотининг, даволаш ва маданий-согломлаштиришда ишлатиладиган сув манбаларининг сувни муҳофаза қилиш зоналари ҳақидаги низомни тасдиқлаш тўғрисида” 1992 йил 7 апрелдаги 174-сон қарори.

2. Вазирлар Маҳкамасининг “Ўзбекистон Республикаси Ҳукуматининг айrim қарорларига ўзгартириш ва қўшимчалар киритиш ва айримларини ўз кучини йўқотган деб ҳисоблаш тўғрисида” 1999 йил 30 апрелдаги 202-сон қарорига 1- илованинг 1-банди.

3. Вазирлар Маҳкамасининг “Ўзбекистон Республикаси Ҳукуматининг айrim қарорларига ўзгартириш ва қўшимчалар киритиш, шунингдек баъзиларини ўз кучини йўқотган деб ҳисоблаш тўғрисида” 2003 йил 24 сентябрдаги 411-сон қарорига 1- илованинг 1-банди.

4. Вазирлар Маҳкамасининг “Экотуризмни ривожлантириш ва сув омборларининг сувни муҳофаза қилиш зоналари доирасида ер участкалари ажратиш тартибини такомиллаштириш бўйича чора-тадбирлар тўғрисида” 2018 йил 3 декабрдаги 978-сон қарорининг 6-банди.